

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

16 САКАВІКА 2013 г. СУБОТА № 49 (27414) Кошт 1300 рублёў

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

КУРС НА ПАГЛЫБЛЕННЕ САЮЗНАГА БУДАЎНІЦТВА З'ЯЎЛЯЕЦА НЕАБХОДНАСЦЮ І ЎСВЯДОМЛЕННЫМ ВЫБАРАМ

Сустрэча Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка і Прэзідэнта Расіі Уладзіміра Пуціна прайшла ў Санкт-Пецярбургу, напярэдадні пасяджэння Вышэйшага дзяржаўнага савета Саюзнай дзяржавы, перадае БЕЛТА.

У пачатку двухбаковай сустрэчы абадва прэзідэнты адзначылі важнасць маючага адбыцца пасяджэння Вышэйшага дзяржаўнага савета Саюзнай дзяржавы, паколькі ў гэтым фармаце акрамя кіраўнікоў дзяржаў таксама прымаюць удзел кіраўнікі ўрадаў, міністэрстваў і ведамстваў дзвюх краін.

«Ёсць дзясяткі вельмі важных пытанняў, якія не могуць быць вырашаны па-за Вышэйшым дзяржаўствам. Таму мы і сабраліся ў гэтым цудоўным горадзе», — адзначыў Прэзідэнт Беларусі.

Аляксандр Лукашэнка таксама падкрэсліў асаблівае стаўленне беларусаў да Санкт-Пецярбурга, адкуль, паводле яго слоў, пасля Вялікай Айчыннай вайны прыежджалі ў Мінск асноўныя спецыялісты. «Таму мы вельмі блізка з піцэрамі, лангетамі», — сказаў беларускі лідар, выказваючы надзею на тое, што бакам удадзецца

рушыць наперад у двухбаковых адносінах. У сваю чаргу Уладзімір Пуцін адзначыў, што добрая атмасфера будзе садзейнічаць дасягненню станоўчых вынікаў сустрэчы.

Праз некаторы час да кіраўнікоў дзяржаў далучыліся прэм'ер-міністры Беларусі і Расіі Міхаіл Мясніковіч і Дзмітрый Мядзведзев, а таксама дзяржсакратар Саюзнай дзяржавы Рыгор Рапота, і перагаворы прадоўжыліся ў пашыраным складзе.

Курс на паглыбленне саюзнага будаўніцтва з'яўляецца неабходнасцю і ўсвядомленым выбарам. Аб гэтым на пасяджэнні Вышэйшага дзяржаўнага савета Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі ў Санкт-Пецярбургу заявіў старшыня ВДС, Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка.

«Динамічнае развіццё саюзнага будаўніцтва пацвярджае няясненнасць нашага курсу на паглыбленне інтэграцыі. Гэта ўсвядомлены выбар, якому няма альтэрнатывы ва ўмовах глабальнай сусветнай эканомікі», — заявіў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што з дня апошняга пасяджэння ВДС прайшло ўжо больш як год, і гэты перыяд быў напоўнены напружанай работай на ўзроўні кіраўнікоў дзяржаў, а таксама парламентаў, у цесным кантакце працавалі ўрады, істотна актывізаваўся рэгіянальны кантэкт узаемаадносін.

Прэзідэнт Беларусі, у прыватнасці, упамінаў аб выніках двухбаковага гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва за апошнія два гады: «За гэты перыяд наш тавараабарот прыбыў амаль \$16 млрд і наблізіўся да агульнага аб'ёму \$45 млрд (па выніках 2012 года. — Заўвага БЕЛТА)». «Наўрад ці такія вынікі былі б магчымы без выкарыстання рэсурсу інтэграцыйнага ўзаемадзеяння», — падкрэсліў беларускі лідар.

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка лічыць, што сучасная сітуацыя ў свеце ішчэ больш настойліва диктуе неабходнасць дакладна бацьць прыярытэты далейшай эвалюцыі саюзнага праекта. «Нам трэба не распыляць сілы і сродкі, а мэтаакіравана канцэнтраваль іх на найбольш важных для нас, беларусаў і расіян, напрамках. Гэта дасць магчымасць павысіць эфектыўнасць работы Саюзнай дзяржавы ў новых умовах, аптымізаваць расходы саюзнага бюджэту на карысць падтрымкі праграм, аддаць ад якіх дасць максімальна запатрабаваны вынік», — упэўнены Прэзідэнт Беларусі. Ён таксама адзначыў, што гэта пытанне прагляджаецца абмеркаваць на пасяджэнні ВДС.

■ Беларусь і свет

НАША КРАІНА ЎЗНЯЛАСЯ АДРАЗУ НА 15 ПАЗІЦЫЙ У РЭЙТЫНГУ ААН

Арганізацыя Аб'яднаных Нацый сведчыць, што, нягледзячы на ​​фінансава-эканамічны крызіс 2011 года, Беларусь не толькі абышла шэраг краін па ўзроўні развіцця чалавечага патэнцыялу, але і змагла нарасціць яго ў абсалютных паказчыках.

Апублікаваны 14 сакавіка чарговы «Даклад аб чалавечым развіцці» Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, з аднаго боку, яшчэ раз пацвердзіў тое, што для ўсіх і так з'яўляецца відавочным: Беларусь захавала і ўмацавала сваё лідарства сярод краін Садружжы Незалежных Дзяржаў па ўзроўні развіцця чалавечага патэнцыялу. З іншага боку,

перамяшчэнне краіны ўверх па рэйтынгу адразу на 15 месцаў, безумоўна, з'яўляецца характэрнай падзеяй, якая заслужоўвае асаблівае ўвагі.

Аднак перш за ўсё варта падкрэсліць, што спектр паказчыкаў, на аснове якіх разлічваецца індэкс развіцця чалавечага патэнцыялу, лічыцца ў рамках ААН матрыцай, якая дае адзакватнае ўяўленне аб паспяховасці палітыкі кіраўніцтва краіны ў сферы развіцця. Таму вынікі, паказаныя Беларуссю, па сутнасці, з'яўляюцца міжнароднай і дакладнай ацэнкай якасці працы беларускай мадэлі кіравання сацыяльна-эканамічным развіццём.

■ Стыхія

ЦЫКЛОН «ХАЎЕР» ПРЫНЁС НЕПРЫЕМНАСЦІ

У краіне з-за складаных умоў надвор'я па стане на 18.00 15 сакавіка зафіксавана адключэнне электрычнасці ў амаль 600 населеных пунктах, паведамляе БЕЛТА. Найбольш складаная сітуацыя складася ў Мінскай вобласці, пазней цыклон перамяшчаецца ў Брэсцкую вобласць і на поўдзень Гродзенскай. У Міністэрстве энергетыкі і «Белэнерга» створаны аператыўны штаб, які трымае сітуацыю пад пастаянным кантролем. Дзяжурства будзе ажыццяўляць і на выхадных, аварыйныя бригады і дыспетчарскія службы працуюць у кругласутачным рэжыме.

Па паведамленнях сіноптыкаў, снег і вецер працягнуцца ў сталіцы да вечара суботы. У сувязі з гэтым Камісіяй па надзвычайных сітуацыях пры Мінгарвыканкаме для сіл, якія складаюць дзяржаўную сістэму папярэ-

джання і ліквідацыі надзвычайных сітуацый, уведзены рэжым «Павышаная гатоўнасць». МНС нагадвае, што ў такой сітуацыі неабходна працяваць асаблівае ўважлівасць да сябе і навакольнага, па магчымасці аказваць дапамогу, пры неабходнасці выклікаць экстранныя службы.

Учора ў сувязі з неспрыяльнымі ўмовамі надвор'я ў гарадах назіраліся заторы. Асабліва складаная сітуацыя складася з забеспячэннем транспартных перавозак у прыгарад, частка міжгародніх і прыгарадных аўтобусаў зняты з маршрутаў, бо з-за становішча на дарогах яны не маглі пад'ехаць да месца прызначэння. Назіралася адстававанне ад графіка руху, значныя затрымкі.

Каля 1 тыс. адзінак тэхнікі і 20 тыс. чалавек задзейнічаны ва ўборцы тэрыторый сталіцы ад снегу. Мінгарвыканкам праціць мінчан на магчымасці адмовіцца ад выкарыстання асабістага аўтатранспарту, а пасля

аказваць дапамогу камунальным службам ва ўборцы ад снегу ўнутрыдваровых тэрыторый і стаянак аўтатранспарту. ЖЭСы горада выдадуць неабходны інвентар.

Машыны хуткай дапамогі стаялі ў заторах з-за непагадзі, у сувязі з чым медыкі заклікаюць насельніцтва звяртацца за кансультацыяй з нагоды лёгкіх недамаганняў да дыспетчараў службы «103». «Вельмі хацелі б звярнуцца да людзей, каб яны імкнуліся дапамагчы сабе самі — настолькі, наколькі гэта магчыма, каб мы маглі аслугоўваць людзей з пагрозлівымі для жыцця станамі», — адзначыла загадчыца аператыўнага аддзела станцыі хуткай медыцынскай дапамогі Мінска Людміла Мураўёва.

Міністэрства адукацыі накіравала ва ўсе рэгіёны Беларусі тэлефанграму аб адмене мерапрыемстваў, звязаных з удзелам дзяцей, 16 сакавіка, паведамляе прэс-сакратар Міністэрства адукацыі Юлія Ваніна.

■ Нерухомасць

КОШТ УЧАСТКАЎ ПАД МІНСКАМ ДАСЯГАЕ 70 ТЫСЯЧ USD

Менавіта ў пачатку вясны спецыялісты рынку загараднай нерухомасці чакалі актывізацыі з боку патэнцыйных пакупнікоў. Таму на мінуслых зямельных аукцыёнах участкі пад індыўідуальную забудову часам прапанаваліся па кошыце нядрэзнай сталічнай кватэры.

На элітныя ўчасткі попыту пакуль няма

На мінуслых аукцыёнах па продажы зямельных участкаў у Мінскім раёне прапанавалася спачатку 45 лотаў. Аднак таргі ажыццяўляліся толькі па 25 пазіцыях. На астатнія лоты не было попыту або было пададзена толькі па адной заяве. Не быў тады прададзены і сапраўды элітны зямельны ўчастак у Барулянах, які прапанавалася з усімі камунікацыямі па стартывым кошыце 600 млн рублёў (каля 70 тысяч долараў).

Тадзі на аукцыёне быў прададзены самы дарагі зямельны ўчастак за 262 млн рублёў у вёсцы Звенячы Горанскага сельсавета. Першапачатковы кошт участка склаў 81 мільён, але на працягу аукцыёну цана павялічылася ажно ў тры разы. Чатыры ўчасткі ў вёсцы Крылова былі прададзены па кошыце ад 178 да 238 млн рублёў. А вось у вёсцы Байдакі Гаранскага сельсавета ўчастак быў прададзены амаль па стартывым кошыце — за 78 млн рублёў. Тут трэба адзначыць, што гэтыя ўчасткі прапанавалася ўжо часткова з камунікацыямі (электрычнасць, газ).

А вось участкі без камунікацый і ў больш далёкіх вёсках Мінскага раёна набываліся па канчатковым кошыце ад 23 да 71 млн рублёў.

СНЕЖНЫ ШТОРМ СПЫНІЎ РУХ У МАГІЛЁВЕ І ПЕРАНЁС МАСЛЕНІЦУ

У Магілёве ў пятніцу бушаваў снежны шторм. Снег пры моцным ветры не спыняўся, а ўдзень нават узмацінуўся. У такіх умовах цяжка было справіцца з ачысткай дарог, нягледзячы на ​​штэрмавое паярджванне і гатоўнасць тэхнікі і людзей.

Аўтамабіляў на вуліцах абласнога цэнтра адразу стала менш. Грамадскі транспарт не здолеў вытрымаць інтэрвалы руху, але ўсё ж працаваў. На ўліках вадзіцеляў вымушаны былі піхаць аўтамабілі талакой, каб пазбавіць вуліцы ад затораў.

Толькі раіцыяў у Магілёве адбылося каля двух дзясяткаў аварыяў. У сувязі з неспрыяльнымі ўмовамі надвор'я Дзяржаўтінспекцыя звярнулася да вадзіцеляў з просьбай часова адмовіцца ад паяздак на асабістым транспарце, а пешаходаў — быць надзвычай уважлівымі.

Тратуары таксама замятаў снег, і высіпкі па прыбраным снегу станючага эфекту не прынесла. Хадзіць па вуліцах было цяжка, людзі спрабавалі аддыхацца ў крамах, і ўсе размовы былі толькі пра снежную навалу на 15(!) сакавіка.

З-за стыхі ў Магілёўскай вобласці без электрычнасці засталіся каля паўсотні населеных пунктаў. На гэтыя ўчасткі былі накіраваны аварыйныя бригады, якія працавалі аператыўна.

У Магілёве запланаванае на выхадныя гарадское свята з нагоды Масленіцы ў Пячорскім леспарку з-за складаных умоў надвор'я адмянілі. Паводле сіноптыкаў, у бліжэйшыя дні зімовае надвор'е здавацца не збіраецца.

ЦЫТАТА ДНЯ

Анатолий КАЛИНИН, віцэ-прэм'ер:

«Мы настойваем на тым, каб уводзіць ліцэнзаванне на кожную машыну таксі, прыбраць хлам з гэтай сферы абслугоўвання людзей. Цяпер рыхтуем указ, які сапраўды навядзе тут належны парадак. Акрамя таго, ёсць даручэнне Мінітрансу стварыць уласны парк таксі з ліку беларуска-кітайскіх аўтамабіляў. Мы прывозім выправаанні і створым зусім інішае асяроддзе па якасным абслугоўванні насельніцтва праз сферу таксі».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 16.03.2013 г.

Долар ЗША	8600,00
Еўра	11210,00
Рас. руб.	280,00
Укр. грыўня	1058,40

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	-3°
Віцебск	-6°
Гомель	-5°
Гродна	-1°
Магілёў	-6°
Мінск	-6°

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЭКАНАМІЧНЫЯ СТРАТЫ Ў СВЕЦЕ АД СТЫХІЙНЫХ БЕДСТВАЎ ЗНОЎ ПЕРАВАЫСІЛІ \$100 МЛРД

Эканамічныя страты ў свеце ад стыхійных бедстваў трэці год запар перавышаюць \$100 млрд, паведамляе Цэнтр навін ААН. У 2012 годзе ад землятрусаў, ураганаў, паводак і іншых стыхійных бедстваў у той ці іншай меры пацярпелі 106 млн жыхароў планеты. У мінулым годзе адбылося больш за 310 стыхійных бедстваў, у выніку якіх загінулі 9,3 тыс. чалавек. Эканамічны ўрон склаў \$138 млрд. Пераважна гэта наступствы разбураўняў у ЗША, Італіі і Кітаі.

У Еўропе ў выніку небывалага холаду загінула амаль 1 тыс. чалавек.

У ЛАТВІІ ПРАПАНАВАЛІ СТВАРЫЦЬ МІНІСТЭРСТВА ПРАПАГАНДЫ

У Латвіі прапанавалі стварыць дзяржаўнае ведамства, якое адказвала б за распаўсюджванне прапаганды і інтэрпрэтацыю гісторыі. З такой ініцыятывай, як перадае Mixnews, выступіў мясцовы гісторык, куратар Музея акупацыі Рытвар Янсанс. Паводле яго слоў, Міністэрства прапаганды маглі бы названы «Кнігі Гапоненкі» і «Фільмы Рубікса». Пад «фільмамі Рубікса» былі названы ў якасці прыкладаў таго, чаму прапануецца супрацьстаяць, былі названы «Кнігі Гапоненкі» і «Фільмы Рубікса». Пад «фільмамі Рубікса» былі названы ў якасці прыкладаў таго, чаму прапануецца супрацьстаяць, былі названы «Кнігі Гапоненкі» і «Фільмы Рубікса».

АБАМА НАЗВАЎ ТЭРМІНЫ З'ЯЎЛЕННЯ ЯДЗЕРНАЙ ЗБРОІ Ў ІРАНА

Прэзідэнт ЗША Барак Абама ў інтэрв'ю ізраільскаму тэлебачанню заявіў, што Іран не здолеў стварыць ядзерную зброю яшчэ як мінімум адзін год, паведамляе Reuters.

Акрамя таго, па словах амерыканскага лідара, яго краіна не здымае з парадку дня выкарыстанне ваеннай сілы для стрымлівання ядзерных амбіцый Ісламскай рэспублікі.

Разам з тым, Абама даў магчымасць зразумець, што ізраільскаму кіраўніцтву варта праявіць цяперашняе і не спяшацца з ваенным разшэннем праблемы, паколькі жорсткія санкцыі, уведзеныя супраць Ірана, аказваюць усё больш дзейсны эффект.

У верасні мінулага года прэм'ер-міністр Ізраіля Беньямін Нетаньяху, выступваючы ў ААН, заявіў, што Іран прыядзе «чырвоную рысу», якая адлучае яго ад валодання ядзернай зброяй, ужо вясной ці летам 2013 года. Пры гэтым ён падкрэсліў, што яго краіна не можа дапусціць такой небяспекі і прыме «усе неабходныя меры» для яе ўхілення.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ПРАБЛЕМ СА СНОМ МОЖНА ПАЗБЕГНУЦЬ

Штогод 15 сакавіка ва ўсім свеце адзначаецца Сусветны дзень сну. Медыкі канстатуюць: большая частка насельніцтва буйных гарадоў дрэнна спіць. Каб павысіць якасць сну, нельга карыстацца перад адыходам да сну мабільнымі тэлефонамі і гуляць тут жа ў ложку. Таксама не варта класіфікаваць спяць, спрабуючы знайсці рашэнне праблем. Медыкі раяць у адзін і той жа час класіфікаваць і ўставаць. Нельга перад сном ажыццяўляць актыўную фізічную і разумовую дзейнасць. Цела павінна расслабіцца мінімум за гадзіну да сну. Перад сном не ўжываць стымулюючых напояў, цыгарэты таксама ўскладняюць сітуацыю. Затое вядома, што вугляводзістыя прадукты дапамагаюць заснуць.

Парушае рэжым і дзённы сон. Дарэчы, саргаванне канчаткова пакасае засынанне. Ідэальная тэмпература для сну — 18-25 градусаў.

КОРАТКА

У чырвомай інтэраізацыі Папы Францішка, якая адбудзецца 19 сакавіка, прыме ўдзел беларуская дэлегацыя на чале са старшынёй Савета Рэспублікі Анаталем Рубінавым.

Нацыянальны банк Беларусі разлічвае ў 2013 годзе знізіць стаўку рэфінансавання да прагнозных 13—15 працэнтаў.

Увод жыльля ў Мінску ў студзені-лютым 2013 года павялічыўся ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года ў 3,3 раза.

Нацыянальны аэрапорт Мінск учора быў закрыты па метэаўмовах да 18.00.

Як паведамляе Федэральнае касмічнае агенцтва Расіі на сваім сайце, пасада транспартнага палітэмага карабля «Саюз ТМА-06М» пад камандаваннем беларуса Алега Навіцкага, перанесена з 15 на 16 сакавіка ў сувязі з неспрыяльнымі метэаўмовамі.

Міжнародная федэрацыя футбола 14 сакавіка апублікавала чарговы рэйтынг нацыянальных зборных. Каманда Беларусі ўзнялася на тры радкі — з 65-га на 62-е месца.

ISSN 1990 - 763X

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» устанавлівае з 18 марта 2013 года процентную стаўку:

- по вновь принимаемым срочным банковским вкладам в белорусских рублях «Гарантыраваны даход» на 15 дней в размере 33 процентов годовых (по ранее принятым вкладам — с даты автоматического перезаключения на новый срок, начиная с 18.03.2013);
- по вновь оформляемым сберегательным сертификатам со сроком обращения 95 дней в размере 35 процентов годовых.

Информация о процентах, выплаченных по различным видам вкладов, депозитов в течение последнего финансового года с разбивкой по месяцам размещена на сайте www.belarusbank.by

Сохранность и возврат вкладов гарантируется в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Лицензия на осуществление банковской деятельности № 01 от 28.08.2008 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

БЕЛИНВЕСТБАНК

К сведению вкладчиков!

С 18 апреля 2013 года банк в одностороннем порядке уменьшает размер процентных ставок по вкладам (депозитам) физических лиц в белорусских рублях по всем видам договоров срочных банковских вкладов (депозитов), заключенных в срок до 15 марта 2013 года, и устанавливает их в следующих размерах:

Пенсионный	1 год – 32,0%	2 года – 34,0%			
Универсальный	2 года – 32,0%				
Особый в т.ч. с БПК	18 мес. – 30,0%				
Срочный с капитализацией %	6 мес. – 26,0%	12 мес. – 28,0%	18 мес. – 30,0%		
Срочный в т.ч. с БПК	3 мес. – 25,0%	6 мес. – 26,0%	12 мес. – 28,0%	36 мес. – 31,0%	60 мес. – 34,0%
Личный выбор в т.ч. с БПК	1 год	2 года	3 года		
Условия частичного снятия денежных средств	% частичного снятия	% остатка средств во вкладе	Процентная ставка в зависимости от выбранного условия частичного снятия денежных средств		
	90%	10%	28,0%	30,0%	32,0%
	50%	50%	30,0%	32,0%	34,0%
	10%	90%	32,0%	34,0%	36,0%
Конверсионный в т.ч. с БПК	1 год				
Процентная ставка	в течение первых трех месяцев хранения вклада – ставка по договору		с четвертого месяца хранения вклада – 23,0%		

Контакт-центр – 146 www.belinvestbank.by

Открытое акционерное общество «Белорусский банк развития и реконструкции «Белинвестбанк», г. Минск, пр-т Машерова, 29, УНП 807000028. Лицензия на осуществление банковской деятельности № 3, выдана НБ РБ 27.10.2006.

НАША КРАІНА ЎЗНЯЛАСЯ АДРАЗУ НА 15 ПАЗІЦЫЙ У РЭЙТЫНГУ ААН

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Індэкс, па сутнасці, характарызуе ўзровень якасці жыцця насельніцтва на аснове трох асноўных вымярэнняў чалавечага развіцця.

Першае вымярэнне — магчымасць доўгага і здаровага жыцця, якая характарызуецца чаканай працягласцю жыцця пры нараджэнні.

Другое вымярэнне — магчымасць атрымання адукацыі, якая характарызуецца сярэдняй працягласцю навучання і чаканай працягласцю навучання.

Трэцяе вымярэнне — магчымасць падтрымання годнага жыццёвага ўзроўню, якая характарызуецца велічыняй ВВП на душу насельніцтва па парытэце пакупніцкай здольнасці.

Дык якія ж высновы можна зрабіць з той дынамікі, якую паказала Беларусь у плане змены індэкса развіцця чалавечага патэнцыялу?

Па-першае, рост рэйтыngu, безумоўна, з'яўляецца адлюстраваннем паспяховай стратэгіі кіраўніцтва краіны па пераадоленні крызісу 2011 года. Нават па такім найбольш гнуткім у гэтым дачыненні паказчыку, як узровень ВВП на душу насельніцтва, Беларусь, па даных даклада 2013 года, фактычна аднавіла ўзровень,

зафіксаваны ў дакладзе 2011 года, — крыху больш за 13 тысяч долараў (па парытэце пакупніцкай здольнасці). Трохі большым стаў чаканы ўзровень жыцця пры нараджэнні (70,6 супраць 70,3 года). Чаканая працягласць навучання вырасла з 11,5 да 14,7 года.

Па-другое, новы рэйтынг з улічэннем сведчанняў аб тым, што глабальны крызіс набірае сілу. Бо ўзлёт Беларусі на 15 пазіцый у рэйтыngu быў забяспечаны за кошт росту самога значэння індэкса толькі на 4 тысячы долі. Іншымі словамі, немалая колькасць дзяржаў у перыяд з 2011 па 2013 гады сутыкнулася з маштабнымі сацыяльна-эканамічнымі цяжкасцямі, якія сур'ёзна адкінулі іх назад у развіцці. Так, Беларусь саступіла пазіцыі Румыніі, Кувейт, Чарнагорыя і шэраг іншых дзяржаў.

З гэтага, вядома, не вынічае, што Беларусь з'яўляецца «страшкам стабільнасці ў бушуючым акіяне крызісу». Аднак аб паравальным паспяхоўнасці палітыкі, якая праводзіцца беларускім кіраўніцтвам, прыведзеныя лічбы, безумоўна, сведчаць.

Галоўная ж выснова, якая можа быць зроблена на аснове даклада ААН, заключаецца ў тым, што для Беларусі важныя не столькі месцы ў рэйтынгах, хоць і

яны адыгрываюць сваю стануючую ролю ў павышэнні інвестыцыйнай прывабнасці эканомікі. Для Беларусі важна перш за ўсё тое, што менавіта высокі чалавечы патэнцыял і зараз, і надалей будзе з'яўляцца галоўным рэсурсам і рухавіком развіцця Беларусі. Не нафта, не сыравінныя рэсурсы, а людзі, іх талент і творчыя сілы ствараюць новую эканоміку Беларусі і новае беларускае грамадства.

Але трэба разумець, што гэтая будучыня не з'яўляецца гарантаванай. Новай эканомікі Беларусі і новага беларускага грамадства можа і наогул не быць. Таму, каб гэтая будучыня ў нас усё ж была, неабходна вырашыць галоўную палітычную і кіраўніцкую задачу на бліжэйшыя 5-10 гадоў — знайсці шляхі паўнаватарскай рэалізацыі гэтага патэнцыялу. Не эканоміі на сацыяльнай сферы, не звышэксплуатацыі насельніцтва для атрымання прыбытку, які гэта ракармадуе некаторыя кансультанты і на Захадзе, і на Усходзе. А менавіта рэалізацыі чалавечага патэнцыялу, якая забяспечвае яго ўзаўважненне і далейшае павелічэнне.

Юрыі ЦАРЫК, палітычны аналітык, кіраўнік Беларускай групы развіцця.

АЛЯКСАНДР РАДЗЬКОЎ УРУЧЫЎ ПАШПАРТЫ ЮНЫМ ГРАМАДЗЯНАМ БЕЛАРУСІ

Акцыя «Мы — грамадзяне Беларусі» прайшла ў зале пясяджэнняў Рэспубліканскага Савета рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь». Пашпарты грамадзянін Рэспублікі Беларусь сталічным школьнікам з ліку выдатнікаў вучобы, удзельнікаў навукова-практычных канферэнцый, пераможцаў і прызёраў рэспубліканскіх спаборніцтваў, фестываляў, конкурсаў, прадметных алімпіяд ва ўрачыстай абстаноўцы ўручыў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі, старшыня РГА «Белая Русь» Аляксандр Радзькоў.

Фота Генадзя ЖЫНКОВА, БелТА.

КЛЁВАЯ ЗАТОКА

Наколькі папулярнае ў нас захапленне падледнай лоўляй рыбы, красамоўна сведчыць вялікая колькасць рыбакоў у зімовы дзень на невялікім азярцы паблізу вёскі Новы Быхаў. Нярэдка гэтых людзей з вудамі-мармышкамі тут каля тысячы! Бывае, як кажуць рыбакі-сведкі, на адным квадратным лядовым метры сядзяць па 3-4 чалавекі.

Гэтае месца спрадвеку носіць назву Затoka. Насамрэч яно — невялікае азярцо, утворанае ад старога рэчышча, якіх шмат на Дняпры. Да Затокі зручна дабірацца: яна адразу за вёскай. Спусціўся з гары — і расчахляй вуды!

Недарэмна аматары падледнай лоўлі ў Магілёве, Рагачове альбо Бабурыску, не кажучы пра Быхаў, калі пацуюць пра Затокі, пачынаюць лёгка нервавацца: больш клёвага (у любым сэнсе) месца тут не знайсці. А калі яшчэ і загадзя сюды не прыехаць, можна наогул застацца без асабістай лункі.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Акцэнты тыдня з Вадзімам Гігіным

У нас. Міжнародная палітыка ўварвалася ў размеранае жыццё Беларусі. Мінск наведваў прэзідэнт Сербіі Тэміслаў Нікіліч. І гэта быў візіт з пэўнай інтрыгай.

Справа ў тым, што Рэспубліка Сербія афіцыйна далучылася да санкцый, якія Еўрапейскі саюз увёў у дачыненні да Беларусі. Здалася б, афіцыйны Белград павінен ісці ў рэчышчы гэтай палітыкі. Але сустрача Тэміслава Нікіліча і Аляксандра Лукашэнкі была вельмі цёплай і шчырай. Сербскі прэзідэнт нават узнагародзіў свайго беларускага калега ордэнам. Чаму?

Нікіліч — незвычайны палітык для Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. Ён не падобны на тых дзеячаў, якіх палітэхналогія з ЕС выштурвалі на свой капіт і якія правяць зараз баль у рэгіёне. Сербскі лідар сапраўды патрыёт сваёй краіны. Яго карані — у Радзіцкай партыі, чый заснавальнік і галоўны ідэолаг Вайслаў Шшыльц зараз знаходзіцца ў гаўскай турме па сфабрыкаваным абвінавачванні. Сам Нікіліч не хавае сваё сімпатыі да Расіі і Беларусі. Увогуле, усе сербы добра памятаюць мужны крок Аляксандра Лукашэнкі, які ў 1999 годзе пад татаўскім бамбардзіроўкам наведваў Белград. Такія ўчынкы назавуць застаюцца ў гісторыі.

АМАЛЬ СЯБРОЎСКІ ВІЗІТ

І яго афіцыйны візіт у Мінск — адказнае і вельмі годнае рашэнне. Не варта патрабаваць ад сербскага кіраўніка адразу раставіць усе кропкі над «і» ў складаных адносінах Беларусі і ЕС. Дастаткова яго слоў пра тое, што яму сорамна за некаторыя дзеянні сваіх папярэднікаў.

Важна, што візіт быў папоўнены канкрэтным зместам. Сербскі бізнэс разглядае Беларусь як добрую пляцоўку для інвестыцый. «Маяк Мінска» адзін з будаўнічых праектаў нашай сталіцы, стане наўняўным сведчаннем сербскай прысутнасці ў Беларусі. Тэсці выказалі зацікаўленасць і ў пастаянках беларускай прадукцыі ў Сербію.

А калі эканоміка запраце ўпаўняўчы, то за ёй пачынецца і палітыка. Гэта закон жыцця.

Вакol нас. У сярэдзі над Ватыканам падняўся блыт дым. Каталіцкі свет мае новага папу. Ім стаў 76-гадовы аргенцінец італьянскага паходжання Хорхе Марыя Берголю, які абраў для пантыфіката сабе імя Францішак.

І тут узнікае першае цікавае пытанне: чаму менавіта Францішак? Я маю на ўвазе не паходжанне гэтага імя (гэту ўсё зразумела — у гонар славуэтага святога з Асізі), а напісанне. Як вядома, у беларускай мове існуе дзве формы: Франціцкі і Францішак. Прычым дзве самыя вядомыя ўладальнікі такога імя ў нашай гісторыі пішуча па-рознаму. Скарына ў большасці даведнікаў, энцыклапедыі і навуковых тэкстаў называецца Францішак. А вобраз Багушэўска ў Францішак. Тое, што Касціёл выбар менавіта такі варыянт, вельмі паказальна.

Другое пытанне: а ці наведвае новы папа Беларусь? Тут усё будзе залежаць ад таго, якой стратэгіі ў адносінах з праваслаўнай Царквой будзе прытрымлівацца

Францішак — Яна Паўла II альбо Бенедыкта XVI. Адносіны паміж Касціёлам і Царквой вельмі складаныя і абцяжараныя шматлікімі ўзаемнымі прэтэнзіямі. Руская Праваслаўная Царква выступае рэзка супраць візітаў Папы Рымскага ў тры краіны, дзе большасць насельніцтва складаюць праваслаўныя пад амафорам Патрыярха Маскоўскага. Беларусь з'яўляецца менавіта такой краінай. Яна Паўла II гэта не з'яўляецца (напрыклад, ён наведваў Украіну), і зараз ужо нават цяжка патлумачыць, чаму ён не завітаў у Беларусь. Бенедыкт XVI прытрымліваўся больш асцярожнай палітыкі. Нягледзячы на афіцыйнае запрашэнне ад беларускай дзяржавы, мінулы папа не збіраўся сюды прыязджаць. Бенедыкта XVI увогуле можна назваць самым лаяльным да праваслаўя з усіх апошніх рымскіх пантыфікаў.

Прынамсі, хутка чакаць такога візіту, які несумненна будзе суправаджацца абстрактным адносінам паміж Касціёлам і Царквой, не давядзюцца. У Ватыкане ўпэўненым праблем болей чым дастаткова. Адрэчана Бенедыкта XVI — яскравае тэмпа пацверджанне.

Зісторыі. Цікава і нежк незвычайна, калі падзеі, што памятаеш сам, становяцца гісторыяй. Так адбылося з рэфэрэндумам 17 сакавіка 1991 года.

На яго было вынесена пяць пытанняў, але асноўны сэнс быў наступным: захоўваць ці адкінуць дзяржаўна-савецкі Саюз ці не? Здавалася, што рашэнне павінна стаць лёсавызначальным. Да таго часу СССР ужо разваліўся на вачах. На Каўказе палыхнуў Нагорны Карабах, адбыліся сутыкненні ў Баку і Тбілісі. Пра сваё незалежнасць заявілі прыбалтыйскія рэспублікі. І там справа таксама дайшла да крыві. Незалежніцкія настроі набіралі моц ва Украіне і ў Малдавіі. Вызначылася і магістральнае супрацьстаянне: саюзнага цэнтра на чале з Міхаілам Гарбачовым і кіраўніцтва

ГЭТЫ «СКАРЬ» «АМЕРЫКАНЦУ» НЕ ЎЗЯЦЬ!

Усяго праз некалькі гадоў на айчынных гандлёвых прылаўках можа з'явіцца беларуская трансгенная бульба. Ва ўсялякім разе, ужо гэтай вясной на палігон Інстытута генетыкі і цыталогіі Нацыянальнай акадэміі навук плануецца высадзіць бульбу, устойлівую да каларадскага жука.

— У адной з лабараторый інстытута, якой кіруе заснавальнік генетычнай інжынерыі і клетачнай інжынерыі і ў Навукова-практычным цэнтры па бульбаводства і плодагародніцтве Нацыянальнай акадэміі навук. Найбольшая колькасць распрацовак звязана, вядома ж, са стварэннем трансгеннай бульбы, паколькі бульба для беларусаў не проста нацыянальны брэнд, але і дзурны хлеб. Таму агульная задача — зрабіць усё, каб захаваць ураджай. Напрыклад, у Інстытуце біяфізікі і клетачнай інжынерыі ствараецца трансгенная бульба, устойлівая да фітафоры...

Вядуцца работы над стварэннем трансгеннай канюшыны і лёну-даўгуню. Але паколькі канюшына, які і кукуруза, расліна з перакрываваемым апіленнем, то пакуль што пра яе вываленне ў навакольнае асяроддзе размова не ідзе — заадаваць высокую рызыка. Калегі з Таджыкістана прапаноўваюць правесці эксперымент у горнай мясцовасці — пасадзіць трансгенныя расліны на розных вышынях і паглядзець, як змяняецца працэнт пераапленення.

Выход ільну-даўгуню на палеткі таксама яшчэ даволі аддалена перспектыва, але з яго з'яўленнем ёсць надзея і на адрэджанне беларускага льнаводства — не скарот, што сёння галоўнай праблемай з'яўляецца адсутнасць сарту, які дазваляе атрымаць высокакаснае льнавалякно.

З'яўляецца вельмі цікава, што ў Беларусі, акрамя Інстытута генетыкі і цыталогіі, таксама ў Цэнтральным батанічным садзе, Інстытуце біяфізікі і клетачнай інжынерыі і ў Навукова-практычным цэнтры па бульбаводства і плодагародніцтве Нацыянальнай акадэміі навук. Найбольшая колькасць распрацовак звязана, вядома ж, са стварэннем трансгеннай бульбы, паколькі бульба для беларусаў не проста нацыянальны брэнд, але і дзурны хлеб. Таму агульная задача — зрабіць усё, каб захаваць ураджай. Напрыклад, у Інстытуце біяфізікі і клетачнай інжынерыі ствараецца трансгенная бульба, устойлівая да фітафоры...

Вядуцца работы над стварэннем трансгеннай канюшыны і лёну-даўгуню. Але паколькі канюшына, які і кукуруза, расліна з перакрываваемым апіленнем, то пакуль што пра яе вываленне ў навакольнае асяроддзе размова не ідзе — заадаваць высокую рызыка. Калегі з Таджыкістана прапаноўваюць правесці эксперымент у горнай мясцовасці — пасадзіць трансгенныя расліны на розных вышынях і паглядзець, як змяняецца працэнт пераапленення.

Выход ільну-даўгуню на палеткі таксама яшчэ даволі аддалена перспектыва, але з яго з'яўленнем ёсць надзея і на адрэджанне беларускага льнаводства — не скарот, што сёння галоўнай праблемай з'яўляецца адсутнасць сарту, які дазваляе атрымаць высокакаснае льнавалякно.

Сяргей КУРКАЧ.

Затое ў Цэнтральным батанічным садзе ўжо вырошчваюцца трансгенная буйнаплодная жывіца — ягду з палепшанымі смакавымі якасцямі і павышанай рэзістэнтнасцю да патэгеннага.

— Праўда, палігонам гэту пляцоўку можна назваць толькі з вельмі вялікай нацяжкай, паколькі, хоць жывіца і вырошчваюцца пад адкрытым небам, але яны вырошчваюцца не ў адкрытай глебе, а ў паддонах, таму іх уплыў на навакольнае асяроддзе абмежаваны, — патлумачыў Сяргей Драмашка. — Палігон, дзе будзе вырошчваюцца першая беларуская трансгенная бульба, зусім невялікі (0,3 гектара), асабліва ў параўнанні з палігонам, які зараз рытуе Навукова-практычны цэнтр па бульбаводства і

«З 1996 па 2011 год аб'ём плошчаў ГМ-культуры павялічыўся на нашай планеце ў 100 разоў і склаў 170,3 млн гектараў (гэта 11,5% усіх пасяўных плошчаў). Геаграфія камерцыйнага выкарыстання ГМ-культуры ахоплівае 28 краін, з іх 5 еўрапейскіх»

плодагародніцтве. Усе міжнародныя і нацыянальныя патрабаванні па стварэнні палігону былі захаваны. Палігон аснашчаны камерамі відэаназірання. Ёсць пляцоўка для ўтылізацыі ГМА, пляцоўка для ачышчэння і мыцця тэхнікі. Таксама была праведзена інвентарызацыя ўсёй фаўны і флары на адлегласці 300 метраў ад палігону. На працягу двух—трох гадоў навукоўцы будучы праводзіць даследаванні на прадмет выяўлення нейкіх неспрыяльных наступстваў вырошчвання і выкарыстання генетычна мадыфікаваных арганізмаў, у тым ліку будучы вывучаць і медыцынскія аспекты: таксічнасць, алергеннасць ГМ-раслін... І толькі пры ўмове, што ніякіх шкодных наступстваў ні для чалавека, ні для навакольнага асяроддзя выяўлена не будзе, можа быць выданыя дазвол на сельскагаспадарчую вытворчасць. Але згодна і з міжнародным, і з нацыянальнымі заканадаўствам, калі ў працэсе даследаванняў ГМА негатыўныя наступствы ўсё ж такі выяўляюцца, то дазвол на вырошчванне расліны анулюецца. І такія выпадкі ў свеце ўжо былі.

— 300 метраў вакол палігону, які бяруцца пад кантроль, гэта міжнародны стандарт, які трэба пераглядаць, — лічыць Сяргей Драмашка, — паколькі правядзення ў Еўропе даследавання паказалі, што, напрыклад, пылок кукурузы разлітаецца на адлегласць не менш як

кіламетр. А ў Кітаі, між іншым, вырошчваюцца і трансгенныя топалы. Увогуле ў свеце далучыцца да вырошчвання 25 відаў тэмат (320 трансгенных ліній), у тым ліку таматы, сланечнік, люцэрна, бавоўнік, рапс, турнепс, дыня, фасоль, салодкі перац, тытун, папая, пшанца, ружа. Але 99,8% усёй плошчаў, адведзеных пад трансгенныя культуры, займаюць пасадкі чатыры культуры: соя (47,6%), кукуруза (32,6%), бавоўнік (14,3%) і рапс — (5,3%). З 1996 года па 2011 год аб'ём плошчаў ГМ-культуры павялічыўся на нашай планеце ў 100 разоў і склаў 170,3 млн гектараў (гэта 11,5% усіх пасяўных плошчаў). Геаграфія камерцыйнага выкарыстання ГМ-культуры ахоплівае 28 краін, з іх 5 еўрапейскіх Дарчы, 81% усёй соі, што вырошчваюцца ў свеце — гэта генетычна мадыфікаваная соя.

На думку Сяргея Драмашкі, тыя ГМ-расліны, якія зараз вырошчваюцца ў свеце, гэта ўжо «каменны век»: упершыню ГМ-культуры сталі вырошчваць у камерцыйных мэтах у 1996 годзе, але іх распаўсюдзілі ў сярэдзіне аб другой палове 80-х гадоў. І з тых часоў навука пайшла ўжо далёка наперад. Сёння ў лабараторыях ужо створаны расліны, устойлівыя і да засухі, і да пераўвільгатнення, і да замарозкаў.

— Асабіста я лічу, што да ГМА нельга ставіцца толькі як да ліха. Гэта тэхналагічнае новаўвядзенне, да якога проста трэба прызвычаіцца. У сярэдзіне XIX стагоддзя таксама вяліся дыскусіі на тэму, а ці змогуць людзі ездзіць на цыгніках? Баліся, што на «вар'яцкай хуткасці 40 кіламетраў у гадзіну» сэрца чалавека можа спыніцца! Але гэта зусім не значыць, што ГМА не трэба кантраляваць, — падкрэсліў Сяргей Драмашка.

Праўда, колькі запатрабаванай у беларусаў можа быць трансгенная бульба, кіраўнік Нацыянальнага каардынацыйнага цэнтра біябяспекі прагназаванне не бярэцца. Бо, напрыклад, Германія і Швецыя ўжо адмовіліся ад вырошчвання ГМ-бульбы з-за негатыўнага стаўлення да яе з боку спажываччэй грамадскасці.

Між іншым, нават калі еўрапейская грамадскасць спрабавала ўвесці мараторыі на вырошчванне і выкарыстанне ГМ-культуры, еўрапейскія краіны не адмаўляліся ад паставак для сельскагаспадарчай жывёлы генетычна мадыфікаваных кармоў, бо палітыка — палітыкай, а эканоміка — эканомікай. Між іншым, кармавая соя ў свеце — мадыфікаваная, Дарчы, мркуецца ўжо ў бліжэйшыя 10-20 гадоў калі 80% 29 асноўных сельскагаспадарчых культур будучы высваяцца ГМ-насеннем!

Надзея НІКАЛАЕВА.

Злачынства і пакаранне

ПЕРАЛІК КАРУПЦЫЙНЫХ ЗЛАЧЫНСТВАЎ БУДЗЕ ПЕРАГЛЯДЖАНЫ

паведаміў перад пачаткам 12-га пясяджэння рэспубліканскай каардынацыйнай нарады па барацьбе са злачыннасцю і карупцыйнай Генеральны пракурор Беларусі Аляксандр КАНЮК.

Аляксандр Канюк адзначаў, што на нарадзе пойдзе гаворка, у тым ліку, і аб зацвярджэнні дзяржпраграмы па барацьбе са злачыннасцю і карупцыяй на 2013—2015 гады. Нікіну ноў-хаў і роваляцыйных захадаў не чакаецца. Разам з тым будзе перагледжана пералік карупцыйных злачынстваў. «У нас пералік карупцыйных злачынстваў не адпавядае рэальнаму становішчу рэчэй. Шэраг злачынстваў, якія ўваходзяць у гэты пералік, не з'яўляюцца карупцыйнымі. Таму яго трэба пераглядаць», — падкрэсліў Аляксандр Канюк. І дадаў, што неабгрунтаванае ўключэнне ў гэты пералік некаторых відаў злачынстваў негатыўна уплывае на пазіцыі Беларусі ў розных міжнародных рэйтынгах. Паводле слоў Генпракурора, у Беларусі сёння няма тэндэнцыі росту карупцыйных злачынстваў. Але, на жаль, такія справы сустракаюцца...

НЕ ДЛЯ ТАГО НАРАДЖАЛІ...

Жыхар Гарадоцкага раёна асуджаны на 20 гадоў за забойства бацькі.

Няшчасце адбылося ў верасні мінулага года. Падчас застоля сын збіў свайго 74-гадовага бацьку. Пенсіянер атрымаў калія 20 удараў у галаву і тулава, ад якіх загінуў на месцы. За забойства пажылога чалавека, здзейсненае з асаблівай жорсткасцю, суд прыгаварыў мужчыну да 20 гадоў пазбаўлення волі. Паводле слоў старшага памочніка пракурора Гарадоцкага раёна Арцёма ЗАКІНА, раней злачынца ўжо быў судзімы. «На яго сумленні знаходзіцца і смерць маці, якая памерла ад яго пабоў у 2004 годзе».

ЗА ЗЛОЎЖЫВАННЕ СЛУЖБОВЫМ СТАНОВІШЧАМ

15 сакавіка былога начальніка сакратарыята Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Глеба Бядрыцкага прызнаны інавацыйна і завалоданні маёмасцю праз злоўжыванне службовым становішчам.

Прысуд Мінскага гарадскога суда—8 гадоў зняволення з канфіскацыяй маёмасці. Тэрмін Бядрыцка будзе адбываць у калоніі ўзмоцненага рэжыму. Таксама ён пазбаўлена права займаць кіруючыя пасады ў дзяржаўных органах кіравання і пасады, звязаныя з выкананнем арганізацыйна-распарадчых і адміністрацыйна-гаспадарчых абавязкаў, тэрмінам на 5 гадоў. Нагадаем, што Глеба Бядрыцкага затрымалі ў кастрычніку 2011 года ў сваім працоўным кабінце па падарэзанні ў крадзяжы шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі і ў злоўжыванні службовым становішчам. Пасля гэтага ён звяртаўся да Прэзідэнта з просьбай вызваліць яго ад крмінальнай адказнасці, але просьба была адхілена.

Надзея ДРЫЛА.

Ці сустраўнацца ў фінале «Рэал» з «Барсай»?

Лёсаванне 1/4 фіналу Лігі чэмпіёнаў і Лігі Еўропы прайшло ўчора ў швейцарскім Ньёне. У галоўным клубным турніры Еўропы іспанская «Барселона» згуляе з французскім ПСЖ, мадрыдскі «Рэал» сустранецца са стамбульскім «Агалтасараем», «Малага» — з дортмундскай «Барусіяй», а турнірскі «Овентус» — з мюнхенскай «Баварыяй». Першыя матчы пройдуць 2 і 3 красавіка, гульні ў адказ — 9 і 10. А ў 1/4 фіналу Лігі Еўропы казанскі «Рубін» згуляе з лонданскім «Чэлсі». У іншых парах сустраўнацца англіцкі «Тотэнхэм» і швейцарскі «Базель», турэцкі «Фенербахчэ» і рымскі «Лядыё», а таксама партугальская «Бенфіка» і англіцкі «Ньюкасл». Першыя матчы пройдуць 4 красавіка, у адказ — 11.

Мы разам — Беларусь!

Краіна моцная рэгіёнамі: Петрыкаўскі раён

Старшыня Петрыкаўскага райвыканкама Аляксандр ПІНЧУК:

«НАПЕРАДЗЕ Ў НАС НОВЫЯ ВЫШЫНІ»

Гэтымі днямі адбыўся злёт перадавікоў вытворчасці ўсіх галін гаспадарання Петрыкаўскага раёна, дзе былі падведзены вынікі саборніцтва працоўных калектываў за мінулы год, прааналізаваны поспехі і няўдачы, прычыны недахопаў, агульныя планы на сёлетні год, ушанаваны калектывы, якія папрацавалі з найбольшай эфектыўнасцю. Напярэдадні гэтай старшынёй раённага выканаўчага камітэта Аляксандрам ПІНЧУКОМ, які ўзначальвае яго тры гады.

Аляксандр ПІНЧУК, старшыня Петрыкаўскага райвыканкама.

— Калі пераходзіць на тую жартаўліва-сур'езную нотку, з якой вы пачалі, дык на гэтым пытанніе я (усміхаюцца) адкажу так: мы ўдзячны Дракону, што ён падбэдзёрў нашых людзей, калектывы на аптымістычны лад, і яны настроіліся на паспяховае ажыццяўленне пастаўленых задач і рэалізацыю пэўных ідэй.

— Я і меў гэта на ўвазе. На новых МТФ і аб'ектах, якія мадэрнізуюцца, прадугледжаны новыя тэхналагічныя рашэнні, што дазволіць максімальна механізаваць работу, ска-

твам сучасных даільна-малочных блокаў у сямі і рэканструкцыя памяшканняў для ўтрымання кароў і маладняка БРЖ у шасці сельгасарганізацыйных раёнах.

— А колькі камерцыйных арганізацый ажыццяўляюць інвестыцыйную дзейнасць у вашым раёне наогул?

— 75. Інвестыцыйныя праекты маюць як эканамічную, так і сацыяльную накіраванасць, і летас на гэтым мэты паступіла з розных крыніц 400 мільярдаў рублёў. А наогул інвестыцыйная дзейнасць раёна летас ажыццяўлялася ў першую чаргу згодна з дзяржаўнымі праграмамі сацыяльна-эканамічнага раз-

ліійных соляў». Згодна з ім у раёне пачаліся ўжо работы па праектаванні і будаўніцтве горна-ўзбагачальнага комплексу магутнасцю не менш за паўтара мільёна тон хларыду калію з уводам аб'екта ў 2020 годзе.

На іх ААТ «Беларуськалій» у 2012 годзе інвеставала ў эканоміку рэгіёна 46,6 мільярда рублёў. Сёння выкананы архітэктурны праект паверхневага комплексу, зроблены адвод зямельнага ўчастка пад будаўніцтва, атрыманы дазвол органаў Дзяржбуднагляду і пачаты работы падрыхтоўчага перыяду.

Зараз для работнікаў ААТ «Беларуськалій» будуюцца два 59-кватэрныя дамы, адзін з якіх будзе ўведзены ўжо ў гэтым месяцы. Будаўніцтва аб'екта прыцягне вялікую колькасць будаўнікоў, што само па сабе даць штуршок для далейшага развіцця райцэнтра.

— Ці мяркуецца работа на аб'екце мясцовых работнікаў?

— А як жа! Яны будуць задзейнічаныя максімальна тым, дзе ім гэта па сілах: на будаўніцтве жылля, водаадвядзенні, падрыхтоўцы пляцовак і г.д. У сакавіку прыступілі да работ дырэцыя камбіната, які ўзводзіцца.

Хачу спыніцца яшчэ на адным важным моманце. Есць у нашым раёне ААТ «Керамзіт», якое збанкруцілася, і мы яшчэ паўтара года таму не ведалі, што рабіць з яго памяшканнямі. І калі ўжо вяліся размовы, што яго трэба зносіць, на што патрабавалася б паўтара-два мільярды рублёў, дык сёння «Беларуськалій» выкупіў яго за такую суму, якой дастаткова ААТ разлічыцца са сваімі даўтамі.

І яшчэ. Увод комплексу ў строй дзейных даць работу 1,5-2 тысячам чалавек. Гэта азначае, што ў Петрыкаве будзе прырост насельніцтва, будзе ўдасканалвацца сацыяльная структура. У рамках інвестыцыйных праектаў у райцэнтры з'явіцца два супермаркеты.

— Калі падагульніць вынікі работ раёна за мінулы год, Аляксандр Васільевіч, і акресліць задачы на сёлетні, то што б вы хацелі адзначна сказаць?

— Што летас працоўныя калектывы зрабілі пэўны крок наперад у сваім развіцці. Што ведаем свае недапрацоўкі, прааналізавалі прычыны іх, намерзілі шляхі пераадолення цяжкасцяў і праблем. Што нацэлены на выкананне ўсіх распрацаваных і зацверджаных праграм па мадэрнізацыі вытворчасці, беражлівасці, павелічэнні аб'ёму знешняга гандлю таварамі нашых прадпрыемстваў і г.д.

Вялікі дзякуй усім працаўнікам раёна за энтузіязм, старанне, творчае стаўленне да справы, умненне пераадолення цяжкасці. Наперадзе ў нас новыя вышыні, на якія трэба ўзыходзіць.

Від на горад Петрыкаў.

Збудова новага мікрараёна «Паўночны» ў Петрыкаве.

Від на горад Петрыкаў.

АВЕЯНЫЯ СЛАВАЙ СПАРТЫЎНЫХ «ЗОРАК»

Уся Беларусь, як гаворыцца, прыліпла да тэлевізараў, калі на Алімпійскіх гульнях у Лондане пачаліся паяднікі вясляроў. Мы верылі і спадзяваліся на поспех мужчынскай каманды байдараў і канаістаў, а вось за жаночую каманду вельмі хвалюваліся. І на гэта былі прычыны: нашы байдараўцы яшчэ вядомага разу за ўсю гісторыю алімпіяд не ўзнімаліся на п'е-

дэстал гонару. Але — здарылася! Беларуская чачэўка ў складзе Ірыны Памелавай, Волгі Худэнкі, Надзеі Папок і Марыны Палтаран не спасавала перад тытулаванымі спартсменкамі і заваявала бронзавы медаль. Марына Палтаран і Надзея Папок свае першыя крокі ў спорце рабілі ў Петрыкаўскім раёне пад кіраўніцтвам трэнераў, пра якіх наш аповед.

ТРЭНІРОўКІ — ДА ПОТУ

Мы прыехалі на вяслярную базу, што месціцца на ўсходзе Петрыкава, у другой палове дня і адразу ўбачылі падлеткаў, што на лядовай пляцоўцы ганялі шаібу. Шла гульня ў хакей, за якой пільна назіраў трэнер — выкладчык вышэйшай катэгорыі Мікалай Анатольевіч Бобрус. Падышоўшы да нас і павітаўшыся, сказаў: хлапчкі сіл набіраюцца, спрыту, вынослівасці. Без гэтага няма спартсмена. Вады вольна чакаем, каб у лодкі перасесці.

мель у вучылішча алімпійскага рэзерву. Там, а потым і ў Мазыры, і кавалася яе высокае майстэрства, якое і ўзвяло яе на алімпійскі п'едэстал. Марына — мой асаблівы гонар, мая радасць.

— Расказваеце аб яе шляху ў вялікі спорт сённяшнім сваім выхаванцам?

— Так, яны ў курсе справы. Нашы зямлячкі, «зоркі» спорту Марына Палтаран і Надзея Папок — добры арыенцір для ўсіх фізікультурнікаў Петрыкаўшчыны. І не толькі. Усёй Беларусі.

у тым ліку і да заняткаў фізкультурай. Ацэньваючы яе фізічныя і псіхалагічныя здольнасці, настаўнік і трэнер Мікалай Восіпавіч Галота садзеўляў таму, што дзяўчынка перамагла і ў лёгкаатлетных кросах, чатырохбор'і, штурханні ядра, кіданні каля і дыска спачатку на раённых саборніцтвах, а потым увайшла ў лік прызёраў на абласной спартакіядзе школьнікаў.

Мікалай Восіпавіч у душы адчуваў, што Надзея здольная дасягнуць вялікіх поспехаў у спорце пры пэўных абставінах. І яны не прымуслі сабе чакаць. У раён прыехалі трэнеры па вяславанні з Мазыра і, наведваючы Піццкую школу, папрасілі настаўніка прывезці Надзею на прагляд, што ён і зрабіў. А затым паступіла прапанова ад іх вучыцца і трэнеравання дзяўчыне ў горадзе на Прыпяці ў вучылішчы алімпійскага рэзерву. Ды тая засумнявалася вельмі: маўляў, з кім маці будзе адна ў Піццы. І спачатку адмовілася. Вось тады і сказаў Мікалай Восіпавіч сваё вырашальнае слова: «Едзь, гэта твой шанец, я веру ў цябе...». І дзяўчына паслухалася: пачынаючы з дзевяціга класа, яна вучылася і трэнеравалася ў Мазыры. Праз колькі гадоў пачаліся яе перамогі на міжнародных саборніцтвах.

Мікалай БОБРУС, выкладчык вышэйшай катэгорыі, трэнер па вяславанні на байдарках і каноз, у міжсезонне для падтрымкі фізічнай формы сваіх выхаванцаў гуляе з імі ў хакей.

«Я ВЕРУ ў ЦЯБЕ, НАДЗЯ!»

Пастаянна ў групу Мікалая Анатольевіча ходзіць 30—35 чалавек. Зімой — лыжы, хакей, трыахоная зала, дзе і штанга ёсць, і іншы спартыўны інвентар. Заняткі — самыя разнастайныя, трэнероўкі — да поту. А прыходзіць вясна, дык амаль да самых вясенніх замаразкаў падлеткі «ўзрываюць» байдараў рачную роўнядзь. За кожным назіраць трэба, кожнаму падказаць, параіць, дапамагчы, каб майстэрства адточвалася.

На сваім мабільніку Мікалай Восіпавіч прачытаў SMS-ку: «Вялікі дзякуй, што вы ў мяне паверылі!». І адразу перад яго вачыма, нібы кінакадры, папылі гадзі, калі ён, працуючы настаўнікам фізкультуры ў Піццкай сярэдняй школе, прывіваў хлопчыкам і дзяўчынкам любоў да свайго прадмета.

І так ужо цэлых дваццаць гадоў, калі мазыранін Мікалай Бобрус пасля заканчэння інстытута ў горадзе пад Прыпяццю пераехаў у Петрыкаў і пачаў трэнерваць мясцовую дзятву, перадаваць свой вопыт (ён майстар спорту па вяславанні), выхоўваць у хлопчыкаў і дзяўчынак лепшыя якасці, аддаваць трэнерска-выкладчыцкай справе частку жыцця. І як тут не ганарыцца, што, напрыклад, чэмпіёнамі свету сталі Сяргей Фізмюкевіч і Мікалай Хільман, а Марына Палтаран — бронзавым прызёрам Лонданскай алімпіяды.

Сярод іх была і Надзея Папок, старанная, настойлівая і вельмі сціплая вучаніца, якая вызначалася сярод іншых сур'езным падыходам да любой справы,

Пра Марыну, у якой быў я першым трэнерам, размова асобная. — Гаворыць ён. — Яна жыла і вучылася ў Бабунічах, дзе ніякай ракі ці вялікага возера няма. Але мы прыкмецілі яе фізічныя здольнасці і тое, што яна вельмі любіць спорт, таму і прапанавалі трэнервацца ў нас. Спачатку не усё ладзілася ў яе ў вяславанні, неаднойчы лодка пераварочвалася пад ёй, але праз год яна ўжо так, як кажучы, разыходзіцца, што яе забралі ў Го-

Трэнер Мікалай ГАЛОТА паказвае сваім выхаванцам, як правільна падымаць штангу.

— А калі канкрэтна?

— Калі канкрэтна, дык пачну, бадай што, з самага галоўнага. Як вядома, Петрыкаўшчына па вытворчасці прадукцыі прытрымліваецца аграрнага напрамку, таму буду вёсці аповед у першую чаргу пра вынікі работы сельгаспадарчага сектара эканомікі. Прыгадаю тут, што зямлі ў нас не самыя багатыя. Бал ворыва — 26, сельгасгоддзяў — 25. Шмат тарфянікаў, да 60 працэнтаў — зямлі меліяраваныя. Для параўнання: калі ў савецкія часы пасяўных плошчаў у раёне было 44 тысячы гектараў, дык зараз — 50 тысяч.

— А калі канкрэтна?

— Калі канкрэтна, дык пачну, бадай што, з самага галоўнага. Як вядома, Петрыкаўшчына па вытворчасці прадукцыі прытрымліваецца аграрнага напрамку, таму буду вёсці аповед у першую чаргу пра вынікі работы сельгаспадарчага сектара эканомікі. Прыгадаю тут, што зямлі ў нас не самыя багатыя. Бал ворыва — 26, сельгасгоддзяў — 25. Шмат тарфянікаў, да 60 працэнтаў — зямлі меліяраваныя. Для параўнання: калі ў савецкія часы пасяўных плошчаў у раёне было 44 тысячы гектараў, дык зараз — 50 тысяч.

— А калі канкрэтна?

— Калі канкрэтна, дык пачну, бадай што, з самага галоўнага. Як вядома, Петрыкаўшчына па вытворчасці прадукцыі прытрымліваецца аграрнага напрамку, таму буду вёсці аповед у першую чаргу пра вынікі работы сельгаспадарчага сектара эканомікі. Прыгадаю тут, што зямлі ў нас не самыя багатыя. Бал ворыва — 26, сельгасгоддзяў — 25. Шмат тарфянікаў, да 60 працэнтаў — зямлі меліяраваныя. Для параўнання: калі ў савецкія часы пасяўных плошчаў у раёне было 44 тысячы гектараў, дык зараз — 50 тысяч.

раціць або зусім выключыць ручную працу, павялічыць прадукцыйнасць жывёлы, павысіць рэнтабельнасць вытворчасці сельгаспрадукцыі. А летас былі ўведзены ў эксплуатацыю сучасныя малочна-тыварныя фермы на 600 галоў дойнага статку ў населеных пунктах Камаровічы і Капаткевічы. Бюжэс-планамі намерана закончыць будаўніцтва трох новых малочна-тыварных фермаў на 2040 галоў буйной рагатай жывёлы ў КСЦУпах «Курыцічы», «Агра-Пічч» і «Кашэвічы», для чаго будуць узяты крэдыты банка. Прайдзе таксама рэканструкцыя МТФ з будаўні-

— А калі канкрэтна?

— Калі канкрэтна, дык пачну, бадай што, з самага галоўнага. Як вядома, Петрыкаўшчына па вытворчасці прадукцыі прытрымліваецца аграрнага напрамку, таму буду вёсці аповед у першую чаргу пра вынікі работы сельгаспадарчага сектара эканомікі. Прыгадаю тут, што зямлі ў нас не самыя багатыя. Бал ворыва — 26, сельгасгоддзяў — 25. Шмат тарфянікаў, да 60 працэнтаў — зямлі меліяраваныя. Для параўнання: калі ў савецкія часы пасяўных плошчаў у раёне было 44 тысячы гектараў, дык зараз — 50 тысяч.

Іван МІЦУРА — дырэктар ААТ «Петрыкаўскі аграбизнес».

ры: Валерыі Швеці і Сяргея Сіража. Яны сказалі, што перапынкаў у яе работе няма, на што дырэктар удакладніў наступнае: лінія працуе ў кругласутачным рэжыме, а абслугоўвае яе ўсяго 10 чалавек. За гэтыя 24 гадзіны яна «распраўляецца» з 10-12 тонамі ачышчанага зерня распу. Прадукцыйнасць — 40 кілаграмаў алею за гадзіну. Дык вось, калі ў 2011 годзе было перапрацавана 1200 тон распу, дык летас — ужо звыш трох тысяч тон. Але і адпраўляецца на Гомельскі тлушчакамінат і затым паступае ў гандлёвую сетку, а жмых, які змяшчае ў сабе каштоўны бялок, ідзе на корм жывёле ў гаспадаркі аграпрамысловага комплексу раёна.

Тэхналагічная лінія можа вырабляць алею не толькі з зерня распу, але і сланечніка, ільну, соі і гарбузоў. Які тэрмін акупнасці праекта? Пяць гадоў і адзін месяц.

— Вось такое ў нас ной-хав, — падвёў вынікі Іван Паўлавіч.

— Мяркуючы па назве прадпрыемства, гэта не асноўны від дзейнасці вашага калектыву? Ці не так?

— Добра папрацавалі летас механізаваны атрад па ўнясенні арганічных і мінеральных угнаенняў пад кіраўніцтвам намесніка дырэктара па аграпрамысловаму Іўнатура Генадзя

І алей здабываюць, і тэхніку лечаць

— Правільна заўважана. Асноўнымі відамі нашай дзейнасці з'яўляюцца рамонт і тэхнічнае абслугоўванне сельгаспадарчай тэхнікі, паслугі аўтатранспарту, электрамонтажныя работы, мантаж дадатковага абсталявання, а таксама гандаль.

Што датычыць вынікаў работ за мінулы год, дык пра іх сведчаць, напрыклад, вострыя лічы. Выручка ад рэалізацыі складала амаль 42 мільярды рублёў (а гэта рост на 127 працэнтаў у параўнанні з папярэднім годам), а прыбытак дасягнуў у суме 1151 мільён рублёў. Павышэнне адбылося і ў зарплате, якая складала ў сярэднім 2767 тысяч рублёў.

Навумава і рамонтная майстэрня, загадчыкам якой з'яўляецца Алег Сопат, — гаворыць Іван Паўлавіч. — Калектыву апошнімі годамі ўдалося атрымаць 20 адзінак глебаапрацоўчай тэхнікі і абслужыў 82 энергана-

Іван КУРЫЦЫН, электрагазаваршчык, рытуе тэхніку да працоўнага сезона.

Пасля адіксання распу жмых ідзе на корм жывёле.

сваіх трактары. Да рамонтна сельгаспрамысловага комплексу ўваходзіць і атрад па абслугоўванні трактары, і іншыя глебаапрацоўчыя машыны. «Лічэнне» іх прыводзіць паспяхова, згодна з графікамі, і няма сумнення, што яно закончыцца ў вызначаны тэрміны. Бо для належнай работы тут ёсць усё: такарны цэх, неабходнае абсталяванне, у тым ліку газалазменная зварка, якая забяспечвае дакладнае выкананне ўсіх дэталей для рамонтных работ.

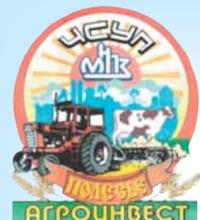
Да дзейнага абсталявання пастаянна дабуляецца новае, праўда, не ў такой колькасці, як хацелася б. Вось неўзабаве будзе амаль на

паўтара мільярда рублёў закуплена дадатковае абсталяванне для рамонтна энергаснабчых трактароў. Наперадзе работы па рамоне складскіх памшканняў прадпрыемства, дзе захоўваюцца ўсе віды мінеральных угнаенняў і сыравіны распу.

Атрымалі мы і такую інфармацыю. На 2013-2015 гады запланавана перааснасці станцыю тэхнічнага абслугоўвання энергаснабчых тэхнікі. У планах мадэрнізацыі набываць шынамантажнага стэнды і стэнды па рамоне статораў і генератараў, кампрэсара, заточнага станка, мыльні высокага ціску з падагрэвам, аўтамабіля, на што будзе зрасходавана каля 440 мільянаў рублёў. Калі зараз на гэтай станцыі працуе два чалавекі, дык колькасць работнікаў павялічыцца тут да шасці, і кошт вырुकі ад яе работы ўзрасце ад 130 мільянаў да 2,5 мільярада рублёў.

Як бачым, работа ААТ «Петрыкаўскі аграбизнес» дапамагае працаўнікам сяла вырашаць вельмі важныя задачы.

ААТ «Петрыкаўскі аграбизнес» 247930, в. Муляраўка, Петрыкаўскі раён, Гомельская вобласць. Тэл. (02350) 20223, 91330 УНП 490313318

ПРЫБЫТКІ — ПАКАЗЧЫК ДОБРАЙ РАБОТЫ

Сяргей ДРАБЫШОўСкі, дырэктар ПСУП «Палессе-Аграінвест».

НЕ Ё ТЭМПЕ «ЛЯВОНІХІ»...

Калі мы завіталі ў гаспадарку і наведвалі цэнтральную рамонтную майстэрню аддзялення «Петрыкаў», то адразу адчулі высокі працоўны напал, які панавал тут. Што было цалкам заканамерна: вясна ўжо праганяла зімовыя халады, наваколлі не-не ды прасвечвалі сонечныя промні і пад няжэй сабе яшчэ няжымелы ўгравамі снег патрошку набіраў вілгачы, каб потым ператварыцца ў ручай. А гэта азначала: не спі, гаспадар, у шапку, вясная саўба не за гарамі! Спячайся!

А ў «Палессе-Аграінвест», нібы насуперак логіцы, не спяшаліся! І ведаеце чаму? Таму што цвёрда засвоілі народную мудрасць, якой прытрымлівацца трэба: «Паспех — людзям на смех». Рытмічнасць у працы павіна быць, а не паспешлівасць. Усё да драбніц спачатку прадумаць, каб потым усе дэталі падрыхтаваць як след, а потым ужо і налягай на працу, каб аграхаў ніякіх не было. Вось гэтага правіла гаспадарка ярка і прытрымліваецца ў сваёй дзейнасці, што мы зразумелі ў час сустрэчы з галоўным інжынерам Аляксандрам Занкевічам і яго намеснікам Аляксандрам Кароткім, якія былі адказнымі за падрыхтоўку тэхнікі да работы ў новым сезоне і знаходзіліся на той момант на тэрыторыі цэнтральнай рамонтнай майстэрні.

Пачатак той работы адносіцца да лістапада мінулага года, калі быў выданы адпаведны загад дырэктара. У мэтах выканання яго ўсё было распісана да падрабязнасці: што і каму рабіць, у якія тэрміны, якая адказнасць прадугледжана і г.д. Тым самым і прадугледжвалася забяспечэнне той рытмічнасці ў рамонтнай тэхніцы, якасным аднаўленні вузлаў і аргаргатаў. Асноўныя работы выконваліся, вядома, сваімі сіламі, а калі, здаралася, аднавіць нешта на месцы не маглі, заключалі дамовы на гэта са спецыялізаванымі прадпрыемствамі. І, забягаючы наперад, скажам, што механізатары і рамонтнікі паспяхова справіліся з пастаўленымі задачамі.

Гэта было пасля, а ў той дзень, калі мы наведвалі на прадпрыемстве, гатоўнасць тэхнікі была ў межах 95-96 працэнтаў. Іншымі словамі, тут працавалі з аяраджэннем графіка.

— Інашага і не магло быць, — канстатаваў гэты факт дырэктар ПСУП «Палессе-Аграінвест» Сяргей Уладзіміравіч Драбyszouski. — Дысцыпліна, адказнасць, майстэрства — першы ўсё.

— А калі гэтыя дрэнны спецыялісты ці пуршальнікі дысцыпліны, вы яго звольніце? — Дрэнны спецыялістаў няма. Есць проста спецыялісты, якія не ведаюць, што рабіць. Таму я нікога яшчэ не звольніў з работы, а проста прымусіў працаваць з поўнай аддачай. Я не прыхільны без даў прычыны тасаваць кадры.

— Каб не атрымаўся, як той казаў, памані шытае на прабрате? — Можа, і так.

У гэтую гаспадарку ў Петрыкаўскім раённы выканкам нашай звяздоўскай бригадзе ахарактарызаваў наступным чынам: адна з самых вялікіх у раёне, набірае тэмпы, выйшла на прыбытковую работу, на самаакупнасць, робіць упэўненыя крокі наперад, адпраўляецца ў «свабоднае плаванне». Наконт апошняга («свабоднага плавання») патлумачылі: прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Палессе-Аграінвест» — гэта аграцэх адкрытага акцыянернага таварыства «Мазырскага нафтапрадукцыйнага заводу», які ўкладвае вялікія фінансавыя сродкі ў развіццё гаспадаркі. І калі яго ўжо адчула ў сабе адпаведную «сілу і моц», у ААТ зрабілі выснову: прыйшоў час гаспадарчы думаць, як самастойна зарабіць грошы, як наладзіць рытмічны канверс вытворчасці.

Там жа, у раённы выканкам, добра сказалі і пра сённяшняга кіраўніка «Палессе-Аграінвест» Сяргея Уладзіміравіча Драбyszousкага: малады, маўляў, ды ранні. У тым сэнсе, што, нягледзячы на параўнальна невялікі стаж работы ў сельскай гаспадарцы (шасці гадоў, скончыў Горацкую сельгасакадэмію), праявіў сябе як даволі вопытны і ўдумлівы спецыяліст, у якім спалучаюцца энергічнасць, настойлівасць у дасягненні мэты, умелы ладзіць з людзьмі, настройвае іх на эфектыўную работу. Нездарма ж да прызначэння дырэктарам у «Палессе-Аграінвест» ён займаў адказны пасады ў ААТ «Ціхінічы» Рагачоўскага раёна: галоўны аграхімік, галоўны аграном, намеснік дырэктара па раслінаводства.

У ПСУП «Палессе-Аграінвест» створана ў 2005 годзе як структурнае падраздзяленне (аграарны цэх) ААТ «Мазырскага нафтапрадукцыйнага заводу». Сёння ў яго ўключаны чатыры сельгаспрадпрыемствы. Колькасць працоўных — 511 чалавек.

Агульная зямельная плошча на 1 студзеня 2013 года складае больш за 18,3 тысячы гектараў, з якіх 14,7 тысячы — сельгасугоддзі, што ў структуры Петрыкаўскага раёна займае 19,4 працэнта. Пад вярывам — 6 тысяч гектараў, або 40,6 працэнта ў структуры сельгасугоддзяў.

Гаспадарка — плембная па вырошчванні свіней. Развіта таксама вытворчасць малака і мяса. Удзельная вага збожжавых і зернебабовых культур у структуры пасяўных плошчаў складае 45,9 працэнта. Летась было пасяяна рапсу на ста гектарах і пасаджана бульбы на 30 гектарах.

Ала ЮШКЕВІЧ, галоўны бухгалтар ПСУП «Палессе-Аграінвест».

ВІЗІТОўКА ПРАДПРЫЕМСТВА

ПСУП «Палессе-Аграінвест» створана ў 2005 годзе як структурнае падраздзяленне (аграарны цэх) ААТ «Мазырскага нафтапрадукцыйнага заводу». Сёння ў яго ўключаны чатыры сельгаспрадпрыемствы. Колькасць працоўных — 511 чалавек.

Агульная зямельная плошча на 1 студзеня 2013 года складае больш за 18,3 тысячы гектараў, з якіх 14,7 тысячы — сельгасугоддзі, што ў структуры Петрыкаўскага раёна займае 19,4 працэнта. Пад вярывам — 6 тысяч гектараў, або 40,6 працэнта ў структуры сельгасугоддзяў.

Гаспадарка — плембная па вырошчванні свіней. Развіта таксама вытворчасць малака і мяса. Удзельная вага збожжавых і зернебабовых культур у структуры пасяўных плошчаў складае 45,9 працэнта. Летась было пасяяна рапсу на ста гектарах і пасаджана бульбы на 30 гектарах.

Гаспадарка — плембная па вырошчванні свіней. Развіта таксама вытворчасць малака і мяса. Удзельная вага збожжавых і зернебабовых культур у структуры пасяўных плошчаў складае 45,9 працэнта. Летась было пасяяна рапсу на ста гектарах і пасаджана бульбы на 30 гектарах.

У Петрыкаўскім райжылкамгасе і дагэтуль успамінаюць, як у леташнім верасні ў актавай зале раённага Дома культуры праходзіла справядная канферэнцыя прафсаюзнай арганізацыі прадпрыемства і як у праўленне ЖКГ Гомельскага аблвыканкама наладзіла тут выязную калегію. Гасцям з усіх раённых жыллёва-камунальных арганізацый вобласці карысна было асабіста азнаёміцца са справай калектыву, аднаго з лідараў саборніцтва, знайсці для сябе нешта цікавае, перадавое, каб потым увасобіць у жыццё на сваім прадпрыемстве.

У гэтых мерапрыемствах прынялі ўдзел Уладзімір Надтачаў, які ў той час працаваў намеснікам старшыні Гомельскага аблвыканкама, і начальнік абласнога ўпраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі Дзмітрый Згурскі.

Уладзімір Надтачаў, які ў той час працаваў намеснікам старшыні Гомельскага аблвыканкама, і начальнік абласнога ўпраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі Дзмітрый Згурскі.

Апошні падзякаваў калектыву мясцовых камунальнікаў за добрую работу і ўручыў дырэктару КВУП «Петрыкаўскі райжылкамгас» Уладзіміру Шостаку вымпелы Міньжылкамгаса і аблупраўлення адпаведна за другое і першае месца ў рэспубліканскім спаборніцтве і абласным конкурсе прадпрыемстваў ЖКГ другой групы.

Узнагароды «Петрыкаўскага жылкамгаса».

Пераемнасць

Тут трэба адзначыць, што на працягу некалькіх гадоў наш звяздоўскі «дэсант» неаднаразова «высаджаўся» ў названай арганізацыі, і на старонках газеты мы апавядалі аб стараннай рабоце калектыву, праблемах, з якімі ён сутыкаўся ў сваёй дзейнасці. З задавальненнем прынялі прапанову кіраўніцтва райжылкамгаса завітаць туды ў чарговы раз. Праўда, нам казалі, што ранейшага дырэктара Уладзіміра Шостака, які шмат гадоў узначальваў гэтую арганізацыю і зрабіў вялікі асабісты ўнёсак у станаўленне калектыву, там ужо няма, бо ён некалькі месяцаў таму змяніў месца жытцядзейнасці і пераехаў у іншы раён.

Я ведаю Уладзіміра Мікалаевіча, неаднаразова сустракаўся з ім па агульных справах, і наша арганізацыя — ДРБУ — нават удзельнічала ў падрыхтоўцы той выязной калегіі абласнога ўпраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі, — апавядаў нам Аляксей Сцяпанавіч. — Азнаёміўшыся са справай райжылкамгаса, я пераканаўся, што калектыву ўтрымліваў лідарства сярэд аналагічных прадпрыемстваў ЖКГ вобласці другой групы па такіх паказчыках, як выкарыстанне мясцовых відаў паліва, абнаўленне цэплавых сеткаў, зніжэнне страт на падачы цэплавэнергіі і на водаадвядзенні.

— Гэта вельмі важны паказчыкі... Прабачце, Аляксей Сцяпанавіч, за такое «правакацыйнае» пытанне: ці гатовы, на вашу думку, калектыву пад камандай новага кіраўніка працягнуць пачаць раней добрыя справы, напайняць іх, скажам так, новым

ім месцы. Ніхто не звольніў. Хвалюе толькі адно. У Петрыкаве, як вядома, зараз ідуць падрыхтоўчыя работы па будаўніцтве калінага камбіната. Ужо і шматватэрныя дамы для гэтага прадпрыемства будуюцца. Дык вось, калі, крыў божа, з нашай арганізацыі пачнецца адток кваліфікаваных кадраў туды з-за больш высокіх там заробкаў, тады будзе цяжка. А наконце сябе скажу так: калі ўзяўся за гуж, то цягну, старайся... Час пакажа... Не будзем сядзець, склашчы рукі. Будзем старацца...

Здабыткі: плюсы і мінусы

На працягу шэрагу гадоў прадпрыемства ўсё шыры і шыры выкарыстоўвае ў вытворчасці мясцовыя віды паліва — паліва, драўняныя тэрсы, дрывы. Летась яны ў агульным аб'ёме паліва склалі аж 95,8 працэнта! Такім высокім паказчыкам не можа пахваліцца

зместам, новымі ідэямі, узабагачэннем новымі здабыткамі.

— Вось дык пытанне! (На хвілінку задумаўся.) Што тут скажаць? Калектыву моцны, дружны. Дысцыпліна ёсць. Спецыялісты на сва-

тоўвае ў вытворчасці мясцовыя віды паліва — паліва, драўняныя тэрсы, дрывы. Летась яны ў агульным аб'ёме паліва склалі аж 95,8 працэнта! Такім высокім паказчыкам не можа пахваліцца

Машыніст-аператар Генадзь МУЗЫКА і праграміст Яўген СКАКОўСкі кантралююць работу ЦЭЦ пры дапамозе камп'ютара.

Дакладная дата стварэння камунальнай службы ў Петрыкаве не ўстаноўлена. У 1921-23 гг. пры валаасным камітэце ствараецца паддзяле камунальнай гаспадаркі.

А КВУП «Петрыкаўскі райжылкамгас» «з'явіўся на свет» у 2004 годзе шляхам аб'яднання КЖЭУП «Петрыкаўскі камунальнік» і КУП «Петрыкаўцэплавасна». Заснавальнікам яго з'яўляецца Петрыкаўскі райжылкамгас, а органам дзяржаўнага кіравання — упраўленне ЖКТ Гомельскага аблвыканкама. У складзе прадпрыемства 32 структурныя падраздзяленні.

На баланс яго знаходзіцца аб'ект водаканалізацыйнай гаспадаркі ў 20 населеных пунктах, эксплуатацыя і абслугоўванне 35 кацельняў сумарнай прадукцыйнасцю 77,2 гікавалоры ў гадзіну. Жыллёвы фонд складае 190 жылых дамоў, з якіх 172 шматкватэрныя. З 2997 кватэр 2010 прыватызаваны. У 2010 годзе ў Петрыкаве пабудавана міні-ЦЭЦ, дзе ўстаноўлены катлаагрэгат парарадзкічнасцю 7500 кВт (10Гч), паратурбагенератар. Электрычная магутнасць — 850 кВт, напружанне — 10,5 кВ.

Міні-ЦЭЦ.

Машыніст-аператар Генадзь МУЗЫКА і праграміст Яўген СКАКОўСкі кантралююць работу ЦЭЦ пры дапамозе камп'ютара.

Дакладная дата стварэння камунальнай службы ў Петрыкаве не ўстаноўлена. У 1921-23 гг. пры валаасным камітэце ствараецца паддзяле камунальнай гаспадаркі.

А КВУП «Петрыкаўскі райжылкамгас» «з'явіўся на свет» у 2004 годзе шляхам аб'яднання КЖЭУП «Петрыкаўскі камунальнік» і КУП «Петрыкаўцэплавасна». Заснавальнікам яго з'яўляецца Петрыкаўскі райжылкамгас, а органам дзяржаўнага кіравання — упраўленне ЖКТ Гомельскага аблвыканкама. У складзе прадпрыемства 32 структурныя падраздзяленні.

На баланс яго знаходзіцца аб'ект водаканалізацыйнай гаспадаркі ў 20 населеных пунктах, эксплуатацыя і абслугоўванне 35 кацельняў сумарнай прадукцыйнасцю 77,2 гікавалоры ў гадзіну. Жыллёвы фонд складае 190 жылых дамоў, з якіх 172 шматкватэрныя. З 2997 кватэр 2010 прыватызаваны. У 2010 годзе ў Петрыкаве пабудавана міні-ЦЭЦ, дзе ўстаноўлены катлаагрэгат парарадзкічнасцю 7500 кВт (10Гч), паратурбагенератар. Электрычная магутнасць — 850 кВт, напружанне — 10,5 кВ.

Злева направа: галоўны інжынер «Палессе-Аграінвеста» Аляксандр ЗАНКЕВІЧ, інжынер аддзялення «Петрыкаў» ПСУП «Палессе-Аграінвест» Вячаслаў КАЗЛОЎ і намеснік дырэктара па ідэалагічнай рабоце Мікалай БАРДЫГА.

ПРАДПРЫЕМСТВУ БЕЗ СВІННІ — НІ ТУДЫ І НІ СЮДЫ

— Сяргей Уладзіміравіч, калі мы знаёміліся са справядчай вайшай гаспадаркі за мінулы год, нас уразілі наступныя лічбы: прыбытак ад рэалізацыі прадукцыі, работ і паслуг склаў 9522 мільёны рублёў, і гэта ў 3,6 раза вышэй за аналагічны паказчык за 2011 год і ў 5,7 раза вышэй за заплаваныя паказчыкі. За кошт чаго гэта было дасягнута? Якія дадатковыя рэзервы вы ўключылі?

— Прычыны поспеху ў наступным. У нас даволі высокая рэнтабельнасць свінагадоўчай галіны: 49 працэнтаў ад убою на мяса і 66 — ад племяннага продажу. І яшчэ. У параўнанні з 2011 годам гаспадарка на 140,6 працэнта павялічыла аб'ём вытворчасці свіней дзякуючы, у прыватнасці, таму, што было пабудавана яшчэ адно памяшканне для ўтрымання свіней, — а гэта дазволіла пашырыць нашу вытворчую базу. На аджорм было пастаўлена на 800 свіней больш, чым у папярэднім годзе. Таму і атрымалі большы выхад мяса. Адсюль і прыбытак, і выручка.

Заўважу пры гэтым наступнае. Наша прадпрыемства з'яўляецца плембным па вырошчванні свіней па замкнутым цыкле, у закрытым рэжыме. І гэта азначае, што ўсё ўзнаўленне стацца ад аджорму, атрымання парсята да выхаду свініны ідзе на адным комплексе. Ніякіх раскіданасцяў памяшканняў няма, а ёсць тэхналагічны цыкл, і гэта — вялікая справа.

— Відавочна, у свінагадоўлі працуюць майстры сваёй справы? — Абсалютна правільна. Пад кіраўніцтвам начальніка комплексу Аляксея Мікалаевіча Дарошкі, які выдатна валодае тэхналогіяй, ведае усё ад «а» да «я», неаднаразова наведваў Германію і Польшчу, з адпаведнымі фірмамі якіх устанавіў цесныя кантакты. Кныроў мы бяром толькі ў Германію і працуем над узнаўленнем стацца. Нашых плембных свіней закупляе намала гаспадарка Гомельскай, Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. Летась мы рэалізавалі 198 тон племянных свіней, што на 22 тоны больш за план і на 152 тоны больш за 2011 год.

Я ўдзячны ўсёму калектыву за добрую работу, і асабліва — намесніку дырэктара па вытворчасці Георгію Віктаравічу Пількевічу і галоўнаму бухгалтару Але Аркадзьеўне Юшкевіч, якія з'яўляюцца маёй сапраўднай апорай ва ўсіх справах.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

— Выправава электраэнергіі 1673 кілават-гадзіны і атрымана даходу ад яе ў суме 1804 мільёны рублёў. Выправава цяпла 65089 гікавалоры, даход у суме 35223 мільёны рублёў. Аб'ём вытворчасці прамысловай прадукцыі — 51770 мільёнаў рублёў. Прадукцыйнасць — 125857,9 тысячы рублёў. Сярэдняспасечная колькасць — 577 чалавек.

ІХ ПРАФЕСІЯ — ЛЯСНАЯ СПРАВА

У той дзень наведвання дзяржаўнай лесагаспадарчай установы «Петрыкаўскі лясгас» мы павылі на некалькіх аб'ектах і ў лясніцтвах, і ад знаёмства з працаўнікамі прадпрыемства ў нас засталася самая прыемныя ўражанні. А першая сустрэча адбылася з дырэктарам лясгаса Пятром Мікалаевічам Марчанкам, узнагароджаным нагрудным Знакам узнагароды «10 гадоў бездакорнай службы ў дзяржаўнай лясной ахове Рэспублікі Беларусь». За яго плячыма — вучоба ў Крапіўнінскім лясным тэхнікум (Тульская вобласць), атрыманне вышэйшай адукацыі ў Беларуска-тэхналагічным універсітэце і ўзыходжанне па службовай лесвіцы: майстар, ляснічы, галоўны ляснічы, дырэктар прадпрыемства.

Лес, гаворыць Пётр Мікалаевіч, гэта, безумоўна, багацце прыроднае, але прымажае яго, узбагачае, надае, калі можна так сказаць, шліфоўку чалавек-працаўнік, яго залатыя рукі і дапытлівы розум. Такіх людзей у нашай установе няма.

На поўны голас

завялі аб сабе на прадпрыемстве тры ляснічыя па прозвішчы Голас: Аляксандр Мікалаевіч, яго сын Аляксандр Аляксандравіч і брат Віктар Мікалаевіч, якія гаспадарыць адпаведна ў Грабавіцкім, Капаткевіцкім і Смятаніцкім лясніцтвах. Нам удалося сустрэцца толькі з адным з іх — Віктарам

се вялікая запатрабаванасць у паліўных трасках, якія выкарыстоўваюцца як на шэрагу прадпрыемстваў рэспублікі (у тым ліку і мясцовай міні-цэлаэлектрацэнтра), так і прадаюцца за валюту ў замежныя краіны.

Акрамя названага занятку, работы ў асенне-зімовы перыяд, ды і цяпер, у калектыву ў складзе 29 чалавек — пад самую завязку. На пад'ездзе да лясніцтва мы звярнулі ўвагу на высачэны (больш чым сто метраў) рэтранслятар, на якім, як казаў нам дырэктар прадпрыемства Пётр Марчанка, лясгас размясціў сучасную апаратуру, якая ахоплівае відэа-назірання амаль увесь раён, і спыталі ў Віктара Мікалаевіча, ці дапамагла яна, напрыклад, летам у выяўленні ўзгаранняў лясу. А як жа, быў адказ: гэта вельмі надзейная сістэма.

Мядок запахла...

Недалёка ад вёскі Конкавічы размясціўся пчалынік, куды мы і накіраваліся. Яшчэ здалёк на Украіне поля, акружанага дрэвамі, здаваліся будынкамі, дзе завыхалі два Сяргей (Сігай і Герасіменка), рабочыя лясгаса. Іх заданай вольга ўжо на працягу пэўнага часу было абыць яе зноўку і знутры блокузамаі і шалёўкай, чым яны займаліся, патлумачыўшы

Пётр МАРЧАНКА, дырэктар ДЛГУ «Петрыкаўскі лясгас».

нам, што гэта і ёсць памяшканне, дзе абсталяваецца рабочае месца для пчалыня і пакой адпачынку. Самога гаспадара аб'екта, Аляксандра Караткевіча, на той час тут не было, але ляснічы Аляксандра Пціцкага лясніцтва Мікалая Завацкага мы пачулі на яго адрас добрыя словы, бо ён шчыра прафесійна на пчалыніку і летам, і зімой.

Зараз, напрыклад, трэба сабраць за здароўе маленькіх крылатых працаўніц, падкарміваць іх і г.д., каб потым яны аддзялілі за гэтыя клопаты смакатоў.

Пчалынік займае плошчу ў адзін гектар, на ім месціцца 40 вульўў, і летас яны далі 400 кілаграмаў мёду. Наогул жа ў лясгасе дзейнічаюць яшчэ два пчалынікі — у Грабавіцкім і Кашэвіцкім лясніцтвах, работы на якіх вядуцца згодна з патрабаваннямі ляснога білета і правіл нарыхтоўкі прадукцыі старонняга лесакарэстання. Летас ва ўсіх трох пчалыніках было здабыта больш за 1300 кілаграмаў мёду.

Лясгас штогод заключае дагаворы на аказанне паслуг, метадычнай і практычнай дапамогі з мікрэбным спецыялістам па пчалыніцтве Петрыкаўскага райвыкан-

нама Вялічынна Мітрафанавай. З яе ўдзелам праводзіцца вяснова-весенняя рэвізія пчалынікоў лясгаса, вызначаюцца наўвясенне захворванне пчалынічых сем'яў, даюцца рэкамендацыі па павелічэнні выхату таварнага і валовага мёду.

Свяціліся радасцю вочы

Гэта мы пра памочніка ляснічнага Лучыцкага лясніцтва Аляксея

Дом ад Лучыцкага лясніцтва Аляксея АРТЯМОНАВА, памочніка ляснічнага.

Артаманова, якому паспачасціла. Малады спецыяліст пася заканчэння Палацкага ляснога тэхнікума працаваў у Мінскай вобласці. Але яго цягнула да родных мясцін, на Петрыкаўшчыну, дзе шмат гадоў у лясгасе працаваў яго бацька, Ганна Пятроўна і Пётр Антонавіч, якія зараз знаходзяцца на заслужаным адпачынку.

Для адвечных бароў і дуброў Завіталі мы ў пастаянны лесагаспадарчый плошчы ў 5,71 гектара, размешчаны ў Петрыкаўскім лясніцтве. Асабліва цікавае тут выклікалі дзве цяпільныя памеры 30 на 7 метраў кожная. Лясавод Наталля Платонава і майстар Ганна Пракапенка паказалі нам, які ў адной з іх у спецыяльных ёмістасцях набіраюцца сілы чаранкі дэкартаўных лісцевых і хвойных парод (туі, кіпарысавіку, ядлоўцу і г.д.). Адны з іх былі пасаджаны ў ўражаннем ранней вясной мінулага года, а другія — у пачатку чэрвеня і неўзабаве будуць «пераселены» ў гаршкі, і праз год-два яны ператворыцца ўжо ў пасадкавы матэрыял, прыдатны для азеля-

жання адпачынку. А тут у Лучыцах адкрылася вакансія памочніка ляснічнага, ды яшчэ з прадастаўленнем жылля дома. Ды яшчэ якога! З усімі камунальнымі выгодамі: газавая пліта, вадзяное ацяпленне, ванна, туалет, тры вялікія пакоі, а сам дом такі прыгажэўны! Толькі жыў! Наваселле маладой сям'і адбылося летас.

Дарчы, у Пціцы мы заходзілі ў дом, дзе заканчваліся фінішныя работы: усталявалі ўнутраныя дзверы, клеіліся шпалеры, выконвалі іншыя аперацыі. Мэта — здаць яго ў стадыі гатоўнасці, і жыць тут будзе сям'я Івана Корбуты і Оліі Сцяпук, якія працуюць у лясгасе.

Як сказаў нам галоўны ляснічы прадпрыемства Сяргей Шылец, які суправаджаў нас у паездках па аб'ектах лясгаса, для сваіх работнікаў пабудавана ўжо некалькі дамоў. Аднаасова праводзіліся і праводзіцца работы па рэканструкцыі ці будаўніцтве кантор лясніцтваў, добраападаркаванні тэрыторый, прылеглых да іх. Напрыклад, у 2010 годзе былі закладзены міні-дэкарацыі на тэрыторыях лясніцтваў з экзатычных і мясцовых парод дрэў. А ў прыгожым і прасторным будынку Лучыцкага лясніцтва, да якога з вуліцы вядзе тратуар, выкладзены пліткай, пад адным дахам размясціліся і службовыя кабіны, і бытавыя пакоі, пакой для адпачынку, чатыры гаражы і нешта нахвалілі міні-гасцініцы на чатыры ложка. Справа ў тым, што ў гэтым лясніцтве ёсць домік для паліўнічых на восем ложкаў, і калі там здарэцца няхватка месцаў для аматараў здабычы дзіньну, тды тады ў ход ідуць і запаны варыянты.

Для адвечных бароў і дуброў

Просім пракаментавач дырэктара лясгаса Пятра Марчанку прыведзены вышэй паказчыкі, і ён гаворыць, што ў сваёй галіне прадпрыемства за мінулы год на Гомельшчыне з'яўляцца першым па рэйтынгу, а ў рэспубліцы

— дзясятым. Якія складнікі поспеху? Працуем, стараемся, служым лесу, быў адказ. За гэтымі словамі (гэта ўжо наша думка) высокапрафесійная, якасная арганізацыя вядзення лясной гаспадаркі, цэлы комплекс работ, ажыццяўленне эфектыўных ідэй, клопат аб чалавеку.

Каб чаранкі пусцілі карані, патрэбна вільготнае і цёплае асяроддзе. Дзе гэтага ў цяпільні прыведзены дзве лініі для паліўу і туманнаўтварэння. У другой жа цяпільні пасяна насенне сасыны з мэтай яго хутчэйшага прарастання і росту саджанцаў. Праз год яны памяняюць ужо месца свайго пражывання на лясныя плантацыі. Варта сказаць, што тут сёлета паняццэ будаўніцтва яшчэ адной цяпільні — памерамі 45 на 9 метраў.

У гадавалніку, акрамя цяпільні, маюцца таксама палі школьнага і пасянога аддзяленняў, парод са сена — дуб, склад для мінеральных угнаенняў, гараж для тэхнікі, трактар МТЗ-320, неабходная апаратура, будоўля лядоўна. Усё гэта працуе на будучыню: каб раслі-шмелі лясны.

Па рэйтынгу — першыя

Можна яшчэ шмат расказаваць пра тое, што мы бачылі на свае вочы ў Петрыкаўскім лясгасе і што чулі. Шмат прыемнага і павучальнага, адным словам, што ўвасобілася ў адзін важны момант: прадпрыемства на выніках работы за мінулы год выйшла пераможцам у спаборніцтве сярод аналагічных устаноў Гомельскага дзяржаўнага вытворчага лесагаспадарчага аб'яднання. Прыводзім тут табліцу выканання асноўных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця прадпрыемства:

Паказчыкі	Адзіны вымяр.	План 2012 г.	Факт 2012 г.	% вык. плана
Рэалізацыя драўніны ў падрэзаваным выглядзе	тыс. м ³	88,6	128,8	145,4
Рэалізацыя піламатэрыялаў	тыс. м ³	6,0	6,0	100
Экспарт	тыс. дол.	1214	1439,6	118,3
Выручка ад рэалізацыі тавараў, паслуг	млн руб.	28400	28614	100,8
Рэнтабельнасць рэалізаванай прадукцыі	%	3,5	5,8	165,7
Усяго пакупленяў ад лесагаспадарчых дзейнасці	млн руб.	22136	27439	124,0
Прыбытак ад паліўнічна-гаспадарчых дзейнасці	млн руб.	225	242	107,6
У тым ліку ад замежнага турызму ад эксплуатацыі паліўнічых комплексаў	млн руб.	58	61	105,2
Інвестыцыі ў асноўны капітал	млн руб.	16000	17805	111,3
Энергазберажэнне	%	-5,2	-16,6	319,2
Заробатная плата	млн руб.	3342	3446	103,1

нутраным рынку, так і за мяжой. Аб'ёмы вырабы іх павялічваюцца і будуць павялічваюцца. Калі ў 2011 годзе іх было выраблена 35 тысяч кубаметраў, дык летас ужо — 48 тысяч. Узрасце і экспартны патэнцыял. Адным словам, прадпры-

Лясавод Наталля ПЛАТОНОВА (злева) і майстар пастаяннага лясога гаспадарыцы Петрыкаўскага лясгаса Ганна ПРАКАПЕНКА. Сочаць за ростам чаранкоў, туі, кіпарысавіку і ядлоўцу.

Толькі некалькі прыкладаў. Летас для перапрацоўкі драбна-таварнай драўніны ўстаноўлі тэхналагічную лінію з аб'ёмам чатыры тысячы кубаметраў піламатэрыялаў за год. Сёбета ў плане мадэрнізацыі ўстаноўка дзвюх сушыльных камер. У гэтым жа плане ўпор робіцца на лесанарыхтоўку, для чаго, у прыватнасці, былі набыты два харвестары, а намячана набыць яшчэ адзін — для правядзення высечак догляду лясных культур з мэтай скарачэння затрат, паліўна-ахоўнага асяроддзя, аховы працы. Або ўзяць вытворчасць паліўных трасак, якія запатрабаваныя як на

Цікава ведаць

Петрыкаўскі лясгас быў арганізаваны ў 1936 годзе на агульнай плошчы 69,9 тысяч гектараў у складзе шасці лясніцтваў. У перыяд часовай акупацыі раёна ён працягваў працаваць у такім жа самым складзе з тымі ж самымі кадрамі. Дырэктар у ім не было, а кіраваў старшы ляснічы, які да вайны працаваў у лясгасе інспектарам. У перыяд, калі німецкія захопнікі акупавалі Беларусь, ляснічы Петрыкаўшчыны былі месцам прыстанішча многіх жыхароў партызанскіх брыгад. Адметна, што ляснічы Петрыкаўскага лясніцтва, славуці дзед Талаш, таксама ваяваў у партызанскім атрадзе. У 1945 годзе ён быў узнагароджаны Ганаровай граматай Міністэрства лясной гаспадаркі СССР і памятным Знакам за шматгадовую і бездакорную службу ў дзяржаўнай лясной ахове краіны.

яго калектыву з'яўляецца захаванне і стварэнне на замцаванай за ім тэрыторыі высокапрадукцыйных, якасных, бялагічна ўстойлівых лясной і лясной фаўны, якія адпавядаюць высокім экалагічным, сацыяльным і эканамічным запатрабаванням грамадства і дзяржавы.

Сёння лясгас — сучаснае прадпрыемства, якое займае вядучы пазіцыі ў раёне і ўключае ў сябе 15 лясніцтваў, цэх па перапрацоўцы драўніны і ўчастак па адрэзцы вагонаў і вытворчасці паліўных трасак.

УНН 400031753

Віктар ГОЛАС, ляснічы Смятаніцкага лясніцтва. У 2012 годзе заняў 2 месца ў рэальным конкурсе «Лепшы на прафесіі».

Мікалаевічам, які расказаў, што лесам, які і яго брат і пляменнік, ён захавліў за самага дзіцяцінства, бо яго бацька працаваў лесніком. Адсюль усе і пайшло-паехала. Мікалай Іванавіч вучыў сваіх сыноў, што больш пачаснай работы, чым у лесе, няма, і што выконвае яе трэба з душой і любоўю.

Такія вось запаведы бацькі і прывялі сыноў і ўнука ў Беларускі тэхналагічны ўніверсітэт і ў Палацкі лясны тэхнікум. Сёння Грабавіцкае лясніцтва займае лідэрныя пазіцыі як у раённым, так і абласным маштабе па выніках работы за мінулы год, а Віктар Мікалаевіч прызнаны лепшым прафесіянерам сярод ляснічых прадпрыемстваў. Што датычыць Аляксандра Аляксандравіча, дык і сам ён, і лясніцтва, якое ўзначальвае, набірае тэмпы.

Чым заняты зараз працаўнікі Смятаніцкага лясніцтва, перапытае нас Віктар Мікалаевіч і тут жа адказвае: звычайнай на гэты час справай. А неманіта: работай на доглядзе лесу, правядзеннем выбарчых высечак. Асноўны ўпор — на прыборку сухостою, і выклікана гэта тым, што ў лясгас-

Пчалынік Пціцкага лясніцтва пакуль знаходзіцца ў зімовай спячцы.

ЗА АБ'ЕКТАМ АБ'ЕКТ

Жылыя дамы ў новым мікрараёне «Паўночны» г. Петрыкаў, якія будаваліся ПМК-4 і ўжо здала ў эксплуатацыю.

Наша размова з начальнікам Капаткевіцкай ПМК-4 ААТ «Гомельсаўгасбуд» Уладзімірам Перавознікам часу ў яго адняла не шмат. Адзначаўшы, што ў калектыве налічваецца 170 чалавек, якія звычайна заняты на агульнабудавальнічых работах у Петрыкаўскім і бліжэйшых да яго раёнах Гомельшчыны, і назваўшы некалькі лічбаў, якіх дасягнула ўказаная арганізацыя па выніках сваёй дзейнасці за мінулы год, Уладзімір Мікалаевіч прапанаваў нам на месцы паглядзець, як шчыруюць людзі на тым ці іншым аб'екце.

І вось мы ўжо ў Паўночным мікрараёне райцэнтра, дзе велічца ўзвышаецца некалькі гмахай і дзе будуць яны расці і ў далейшым. Тут якая і знаходзіцца адзін з аб'ектаў, які ўзводзіць ПМК-4. Гэта пціпавярховы на 59 кватэр для работнікаў горна-абагачальнага комплексу ААТ «Беларуськалій». Кіруе работамі прабор Сяргей Вядзьгун. Нас, прыязнацца шчыра, крыху здзівіў яго ўзрост, калі той сказаў, што на будоўлі ён толькі два гады пасля заканчэння Светлагорскага індустрыяльнага каледжа і пачынаў сваю работу тут майстрам. Але Уладзімір Мікалаевіч ахарактарызаваў яго так: «Малады ды ранні». Што, вядома, азначала: граматыны спецыяліст, добра засведчыў сябе, умее ладыць з людзьмі і арганізаваць іх работу.

Што гэта так, было відаць: дваццаць чалавек з некалькіх брыгад цесляроў, плітчыкаў, аддзельчыкаў былі задзейнічаны тут у рабоце. Паспешліваць не дапускалася, і не таму, што вяліся, можна сказаць, «фінішныя» аперацыі (дом рыхтаваўся да здачы), але яшчэ і па той прычыне, што імкненне працаваць якасна —

саўгасбуда» адзін з самых вялікіх па аб'ёмах будаўніцтва, а па якасці работ, якія выконваюцца, на цэлую галаву вышэй, чым, скажам, пачаў гадоў таму. Па стварэнні бытавых умоў — таксама.

Дарчы, там жа, на будаўнічай пляцоўцы ў Паўночным мікрараёне, ПМК-4 мае свой бытавы гарадок. У каркасна-шчытавым памяшканні, якое на працягу ўсяго двух дзён можна разабраць ці сабраць — тры буйтокі, душавыя, пакой для прыёму ежы, халадзільнік, санвузлы. Усе зручнасці, адным словам, і пакой для адпачынку нават ёсць. Толькі працуі.

І людзі працуюць, стараюцца. Летас, напрыклад, калектыву асвоі ўласнымі сіламі 33 мільярды рублёў, дасягнуўшы рэнтабельнасці каля сямі працэнтаў і атрымаўшы два мільярды рублёў прыбытку, сэканоміўшы пры гэтым 4,7 працэнта матэрыяльных рэсурсаў. А зарплата сярэдняя яго ўзрастае! Калі ў студзені яна складала 2470 тысяч рублёў, дык у снежні ўжо 4840 тысяч.

Прадпрыемства мае ўсё для плённай работы, і ў першую чаргу гэта кадравы патэнцыял. Многія як пачыналі тут сваю працоўную шлях, так і засталіся. Сярод іх такія прафесіяналы сваёй справы, які інжынер-дыспетчар Галіна Семянціна, начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела Алена Браім, вядучы механік

Прабор Сяргей ВЯДЗЬГУН (у цэнтры) і рабочая брыгада ПМК-4 (злева направа): Генадзь БУДОВІЧ, Леанід КАЛІЦЬКА, Аляксандр КРЫШТАЛЬ, Алег АДАМЦІН, Валерый КАРЫНЕНКА.

Святаслаў Грушко, інжынер аддзела кадраў Марыя Гурын, вядучы эканаміст Валяціна Раціцкая і іншыя. Добра зарэкамендалі сябе і маладыя спецыялісты, якія яшчэ зусім нядаўна ўліліся ў калектыв: майстры Дзмітрый Міцюра, Андрэй Ячко, названы вышэй Сяргей Вядзьгун.

Дарчы, і сам Уладзімір Перавознік пачынаў сваю працоўную біяграфію ў 1981 годзе ў ПМК-4 майстрам, затым праца на перавозце ў ПМК-67 меліярацыі (Петрыкаўскі раён) і ПМК-2 (Хойнікі) на пасадзе галоўнага інжынера, і вось ужо зноў ПМК-4 з 1992 года — кіраўніком арганізацыі.

Наперадзе ў нас, будаўнікоў, яшчэ не адзін аб'ект, — кажаў напрыканцы размовы Уладзімір Мікалаевіч. — Будзем працаваць і далей. У тым ліку над павышэннем якасці будаўнічых-монтажных работ, павелічэннем выпрацоўкі на аднаго рабочага, каб выканаць намячаныя на сёлетні год задачы.

УНН 400031227

ДОШКА ГОНАРУ

Калектыву Брыньскага дзіцячага сада — сярэдняй школы. Дырэктар Надзея ДЗЕКАВЕЦ (у цэнтры).

па таварыства «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод».

Кузьмін Віктар Іванавіч — аператар па абслугованні цэпак КСУП «Чалюшчычы».

Цуман Раман Паўлавіч — аператар па абслугованні дойнага сатка СК «Лясавічы» ДЛГУ «Нацыянальны парк Прыпяцкі».

Дзяцель Віталій Паўлавіч — тэхнік-асеміянар КСУП імя Ульянава.

Маціюшкі Мікалай Мікалаевіч — механізатар ПСУП «Палессе-Аграінвест» адкрытага акцыянернага таварыства Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод.

Якубовіч Алег Уладзіміравіч — галоўны эканаміст КСУП імя Ульянава.

Бужан Таццяна Пятроўна — галоўны бухгалтар КСУП «Атра-Пціца».

Анішчук Валентына Іванавіч — галоўны заатэхнік КСУП «Запаведы Лычча».

Палтаран Віктар Уладзіміравіч — галоўны ветэрынарны ўрач КСУП «Чалюшчычы».

Раціцкі Міхаіл Сцяпанавіч — галоўны інжынер ААТ «Наваасёлкі».

Чыжык Мікалай Рыгоравіч — вадзіцель аўтобуса філіяла № 12 ААТ «Гомельскаўтатранс».

Каліпко Андрэй Анатольевіч — слесар па эксплуатацыі і рамонце газавырастальнага абсталявання керамзитавага заводу ААТ «Гомельскі домабудавальніч камбінат».

Касцюкова Валяціна Васільеўна — начальнік аддзялення паштовай сувязі Петрыкаўскага райвузла паштовай сувязі Гомельскага філіяла РУП паштовай сувязі «Белпошта».

Бужык Мікалай Мікалаевіч — муляр ПМК № 4 ААТ «Гомельсаўгасбуд».

Бяляня Аляксандр Васільевіч — вадзіцель пагрузчыка Петрыкаўскага ДРБУ № 112.

Качаткова Алена Міхайлаўна — прадавец магазіна № 30 «Тавары штодзённага попыту» аграгарадка Кашовічы Петрыкаўскага райспажыватаварыства.

Дамасевіч Волга Іванавіч — прыёмшчык КПП аграгарадка Наваасёлкі ААТ «Петрыкаўскі КБА».

Максіменка Таццяна Віталіеўна — участковы ўрач-тэрапеўт Капаткевіцкай гарадской бальніцы ўстаноў аховы здароўя «Петрыкаўская цэнтральная раённая бальніца».

Дзекавец Надзея Аляксандраўна — дырэктар ДВА «Брыньскае дзіцячы сад — сярэдняя школа».

Ібрагімава Надзея Рыгораўна — сацыяльны работнік дзяржаўнай установы «Петрыкаўскі тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва».

Жукавец Святлана Алегавна — дырэктар Галубіцкага сельскага Дома культуры.

Галота Мікалай Восіпавіч — трэнер-выкладчык вышэйшай катэгорыі.

Наумік Аляксандр Ліфэр'евіч — начальнік аддзела аховы правапарадку і прафілактыкі міліцыі грамадскай бяспекі аддзела ўнутраных спраў Петрыкаўскага райвыканкома.

ЖЫЦЦЁ ШКОЛЬНАЕ, ЦІКАВАЕ

За дваццаць гадоў работы дырэктарам Брыньскага дзіцячага сада — сярэдняй школы прэзвішча і фотаздымак Надзея Дзекавец неаднойчы заносілася на раённую Дошку гонару. Вось на гэты раз так адбылося. І калі мы спыталі ў работнікаў аддзела адукацыі Петрыкаўскага райвыканкома, чым яна вызначаецца сярод іншых, та пачулі толькі добрыя словы: мэта-накіраваны і таленавіты кіраўнік, які стварае ўмовы для ўдасканалення педагогічнага майстэрства членаў калектыва, развіцця творчых здольнасцяў выхаванцаў і навуачна-навуковага сааўстанова ўзорнай.

І невыпадкова на працягу апошніх чатырох гадоў калектыву Брыньскага дзіцячага сада-школы з'яўляецца абсолютным пераможцам сярод устаноў адукацыі раёна, а летас стаў трэцім прызёрам абласнога конкурсу сярод школ з колькасцю навучэнцаў да ста чалавек. Школьнікі штогод змаюцца прызываць месцы на прадметных алімпіадах і канферэнцыйных даследчых работ розных узроўняў, станюць ступендантамі спецыяльнага факультэта ў Рэспубліцы Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучнікаў і студэнтаў.

Пачынаючы размову з Надзеяй Аляксандраўнай, мы былі перакананы, што па прафесіі яна — настаўнік беларускай мовы і літаратуры: таякая чыстая ў яе гаворка. Ды памыліся: аказваецца, яна закончыла фізіка-матэматычны факультэт Магілёўскага педінстытута і з таго часу працуе ў родным Брыньскае, дзе вучылася ў гэтай жа самай установе. Школа — адзіная ў раёне, дзе ўся дакументацыя вядзецца на беларускай мове, і выхаванцы мэрэрыяльны ў большасці сваёй — таксама на ёй.

У калектыве, як нам казалі ў аддзеле адукацыі, 17 аднаўдмуцаў-педагагаў, сярод якіх пяцёра — выпускнікі Брыньскай школы. Іх дзівіць — дзейнічаць творча, а справу і жыццё ўспрымаюць аптымістычна. 57 вучняў і 10 выхаванцаў — гэта хлопчыкі і дзяўчынкі з разнастайнага індывідуальнага вопыту і складу думак. І тых, і другіх аб'ядноўвае адно — любоў да роднай зямлі, імкненне разумець адно аднаго

ЖЫРАНДОЛЯ

Выпуск № 10 (180)

«РЫЖСКИ МІР»

У КУЛЬТУРНЫХ АДНОСІНАХ

Фундамент для культурнага ўзаемадзяння паміж Латвіяй і Беларуссю быў закладзены сяброўствам двух вялікіх паэтаў — Купалы і Райніса.

Міністры культуры Беларусі і Латвіі Барыс Святлоў і Жанета Юнземе-Грэнда падпісалі праграму супрацоўніцтва на 2013-2015 год.

Гэтую думку падкрэсліў міністр культуры Беларусі Барыс Святлоў падчас падпісання праграмы супрацоўніцтва паміж міністэрствамі культуры Беларусі і Латвіі на 2013—2015 гады. Кожны пункт праграмы мае канкрэтнае напавенне, а не абмяжоўваецца агульнымі словамі: супрацоўніцтва паміж тэатрамі пазначана датамі гастроляў і ўдзелу ў фестывалях, адносіны паміж бібліятэкамі таксама прапісаны дакладнымі мерапрыемствамі і гэтак далей. Праграма добрая, але кароткая. Таму галоўным пажаданнем стала гэтае: выкачаны і працягваюць. Тым больш што заўсёды ёсць куды працягваць. Ужо ёсць сумесны фільм «Адзінкі востраў», на фестывальныя прызы якога ёсць спадзяванні. Ужо ў сакавіку на магільскі «M@rt-кантэкт» прыедзе Рыжскі рускі тэатр...

У 2002 годзе было падпісана пагадненне паміж міністэрствамі, праца вялася, былі абменныя відзіты, гастролі паміж нашымі міністэрствамі культуры. Зараз мы запісалі літаральна ўсе аспекты дзейнасці, каб спрыяць развіццю сувязяў у канкрэтных галінах. Трэба адзначыць, што найбольш культурныя сувязі развіты паміж рэгіёнамі: Даўгапілісам і Віцебскам, якія могуць пашырацца на

абедзве краіны, — адзначаў Барыс Святлоў. — Але літаральна падчас сустрэчы з латвійскімі калегамі я пачуў адну праблему, якая пакуль не вырашана. Яна тычыцца таго, каб архівы Віцебскай вобласці былі адкрытыя ў доступе для латышскага боку. Латгаліцкая зямля ў свой час уваходзіла ў склад Віцебскай губерні, але дакументы засталіся на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. У людзей ёсць вялікае жаданне даведацца пра свой радавод, дык чаму не даць адзін аднаму такую магчымасць? Я гэтую праблему пачуў, і не бачу ніякіх перашкод, каб дапамагчы вырашыць гэтае пытанне, наладзіць супрацоўніцтва паміж архівамі Беларусі і Латвіі.

Вось так і ўзнікаюць цікавыя сумесныя праекты. Цікаваць да радаводу сёння ёсць не толькі ў нас. І некаторыя дэпутаты асобы ў Латвіі маюць жаданне адшукаць свае карані... у Беларусі. Міністр культуры Латвіі Жанета Юнземе-Грэнда, відавочна, была задаволеная, што пытанні, якія здаюцца складанымі, насамрэч могуць быць вырашаны проста і хутка:

— Мне вельмі падабаецца праект, звязаны з архівамі. У нас гэта лічыцца стыльным: пайсці ў архіў і знайсці звесткі пра сваю прапрабабулю. У нас ёсць сумесная гісторыя з Віцебскам. І вельмі часта нешта з дакументаў немагчыма знайсці ў Латвіі. Мы хочам, каб была магчымасць нам прыйсці ў вашы архівы — так, як вы ўжо маеце магчымасць карыстацца нашымі. Я ведаю, што ў вас ужо ёсць супрацоўніцтва ў архіўнай справе з Польшчай і Літвой, значыць, трэба раскачаць гэтае супрацоўніцтва і нам. Гэта важна, тым больш што мы суседзі. А Віцебск і Даўгапіліс — ужо такія блізкія ў культурным супрацоўніцтве, што амаль як сваякі. У нас будзе сумесны праект 16 мая — Беларуска-латвійскі форум, які дапамагае культурным сувязям. Акрамя таго, я запрашаю беларусаў у нашу канцэртную залу, якая павінна адкрыцца напрыканцы мая ў горадзе Рэзэксэ, што недалёка ад Беларусі. Гэта будзе самая вялікая канцэртная зала Латвіі і з вельмі добрай акустыкай. Налета Рыга будзе культурнай сталіцай Еўропы. Ёсць нагода сустрэцца і прыехаць у госці: Рыга — гэта вельмі блізка...

Тое, што недалёка, можна пераканана і цяпер. Але да 2015-га нагод будзе больш. Самыя, магчыма, яскравыя, будуць звязаныя з імёнамі Янкі Купалы і Яна Райніса, да юбілея якога збіраюцца прымеркаваць канкрэтныя мерапрыемствы. Напрыклад, сумесную выставу, прысвечаную паэтам, якія ўжо сёння прыедуць у Юрмале ў і лістападзе прыедуць у Мінск.

Імёны двух паэтаў узгадваюцца і падчас адкрыцця мемарыяльнай дошкі ў гонар Янкі Купалы на будынку Рыжскай беларускай асноўнай школы. Імя першага народнага паэта Беларусі гэтага школа атрымала ў 2011 годзе. А з 14 сакавіка 2013 года ў школе быў урачыста адкрыты музей Купалы.

Ларыса ЦІМОШЫК.

З ВАМІ ПАГАВОРАЦЬ

Пра мастацтва ў Нацыянальным музеі

Кацярына ІЗАФАТАВА, мастацтвазнаўца, навуковы супрацоўнік Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі.

— Пра «Гумно» Барыса Заборавы вельмі шмат напісана. Але на чым асабіста вы акцэнтавалі ўвагу? Чаму наогул гэты твор варта было ўключыць у праект?

— Я ў першую чаргу акцэнтавала ўвагу на разуменні гэтага твора. Нават калі вяду агляднае экскурсію, заўсёды акцэнтую ўвагу на гэтым творы. І, як сведчыць мой досвед, глядацкае ўспрыманне не заўжды адэкватнае. Толькі калі ты пагружаш чалавека ў кантэкс спецыфічнай жывапіснай манеры Заборавы, які натхняецца візантыйнымі фотаздымкамі, прыходзіць разуменне. Ён карыстаецца тэхнікай, калі жывапіс ужо змадэляваны на тое, што толькі яшчэ павінна адбыцца. Быццам карціна прахлыла 200-300 гадоў. І калі глядзца гэта ўсведамляе, водгук абсалютна іншы. З першага погляду — нічога не відаць,

быццам ты з сонечнага святла трапляеш у цёмнае памішканне. Але праз некаторы час вочы прывыкаюць і пачынаеш нешта адкрываць і адчуваць. Хаця спачатку рэаліты здаюцца самымі рознымі! Напрыклад, той, гэтая работа, напэўна, не дапісана! Я тады кажу, які неадпрацаваны твор можа вісець у Нацыянальным мастацкім музеі?.. Ну, значыць, гэта мастак авангардны... І пачынаецца размова.

— А чым наогул цікавае беларускае мастацтва? І што найбольш адметнае можна пачаць у музеі?

— Беларускае мастацтва мае свае рэаліі і гістарычны кантэкс, яго адкрываюць ад сусветнага. Каб набыліцца ў беларускае мастацтва, трэба прыходзіць у музей, перш за ўсё. У нас цудоўная калекцыя беларускага мастацтва, пачынаючы з канца ХІ стагоддзя і сканчваючы нашымі днямі. Фонды музея налічваюць вялікую колькасць твораў, выстаўляецца толькі 5-6 працэнтаў з усяго, што ёсць. Гэта самыя знаковыя, эпахальныя творы. Але ўсе творы ідэнтычныя — так вам скажа любы мастацтвазнаўца. Знакавыя фігуры ў экспазіцыі — Юдэль Пэн, Язеп Драздо-

віч, Валянцін Волкаў, Міхаіл Савіцкі, Май Данцыў — мастакі, якія сваёй творчасцю ілюструюць важныя вехі ў мастацтве ХХ стагоддзя.

— Чаму ў праект не трапілі, напрыклад, радзівілаўскія партрэты, пра якія можна раскажаць шмат цікавага?

— Зноў-такі, па дзюво прычынах. Па-першае, гэта ўсяго толькі пачатак. І павінна быць нейкая выбарка. Па-другое, кожны з п'яці мастацтвазнаўцаў, які задзейнічаны ў праекце, вядзе, умоўна кажучы, сваю тэму: старажытнабеларускае, рускае, сучаснае мастацтва. Далей, вядома, кола твораў пашырыцца. У нас нават ёсць спецыялісты, якія займаюцца нэт-артам. Увогуле, календар «Суботніх размоў» пабудаваны на кантрастах: і часавых, і стылістычных.

Па законах

Кантэксту

— Наколькі маладому мастацтвазнаўцу, які займаецца беларускім авангардам, цікава працаваць у Нацыянальным мастацкім музеі? Усё ж гэты гэта нейкая статуснасць, нават пэўны кансерватызм. Словам, не тое самае, што галерэя сучаснага мастацтва «У», напрыклад.

— Калі дакладна, то я пішу дысертацыю, якая налічваецца «Тэндэнцыі трансавангарду ў беларускім выяўленчым мастацтве канца ХХ стагоддзя». І, безумоўна, у Нацыянальным музеі абсалютна іншы характар дзейнасці, іншыя

абавязкі. Даводзіцца спалучаць. На працы вяду экскурсію, займаюся такімі праектамі, як «10x10», і паралельна даследую трансавангард. Хаця гэта паняцце ў дачыненні да беларускага мастацтва ўмоўнае. Нельга проста ўзяць і перанесці еўрапейскі тэрмін на беларускае глебу. Прычыны ўзнікнення трансавангарду ў Еўропе і ў Беларусі абсалютна аднародныя. Але, тым не менш, стылістычна знаходзяцца агульныя рысы. Напэўна, гэта і ёсць магія мастацтва, калі ў розных месцах свету ўзнікаюць падобныя мастацкія тэндэнцыі. Але праца ў Нацмузеі — гэта выдатны вопыт. Мне здаецца, што мастацтвазнаўца, які займаецца сучасным беларускім мастацтвам, наогул сучаснымі актуальнымі мастацкімі практыкамі, павінне ведаць гісторыю мастацтва. І безумоўна, гэтыя глыбокія веды дае, у тым ліку, музей. Вельмі часта можна пачуць: «Я куратар!» Добра, ты куратар. Але як жа можна стаць куратарам, не з'яўляючыся мастацтвазнаўцам? Тым больш што ўсё сучаснае мастацтва — кантэкстуальнае. І толькі дзякуючы веданню кантэксту мы

можам зразумець творы актуальнага мастацтва. Невыпадкова творы мастацтва, пачынаючы з канца 1970-ых называюць тэкстам. Узнікае постмадэрнісцкі тэрмін «тэкст», «місэдж» — пасланне, якое мы прывітаем, асэнсоўваем, а не проста сузіраем, як раней. Не па законах прыгажосці, а па законах кантэксту. Да таго ж у музеі таксама адбываюцца выставы, і мастакоў авангарду ў тым ліку. Апошнія праекты пра гэта сведчаць — Парыжская школа і выстава Марка Шагала.

— Беларускі мастак-трансавангардысты — гэта хто? — Трансавангард нарадзіўся ў Італіі, і аўтарам гэтага тэрміну з'яўляецца вядомы куратар і мастацтвазнаўца Акіле Баніта Аліва, які напрыканцы 1970-х гг. стварыў гэты тэрмін, напісаў маніграфію «Мастацтва на выхадзе 2 тысячагоддзя» і распрацаваў велізарную тэорыю. Найбольш яскравыя італьянскія трансавангардысты — Сандра Кіа, Франчэска Клементэ, Энца Кукі, Міма Паладзіна. Сам трансавангард разумеюцца не толькі як мастацкі кірунак, а як метада мастацкага мыслення. Таму часам гавораць, што італьянскі трансавангард у Германіі — гэта неакспрэсіянізм, у Францыі — новая свабодная фігураўтварацця, у Іспаніі — новая фігураўтварацця. Часта трансавангард называюць італьянскім постмадэрнізмам. А постмадэрнізм — гэта ўжо эпахальнае, парадыгмальнае паняцце — мастацтва павяла мадэрнізму, мастацтва 2-й паловы ХХ стагоддзя. Умоўна беларускі мастакоў трансавангарду можна падзяліць на тры плыні: тыя, хто звяртаюцца да абстрактна-знакавай традыцыі (Ігар Кашкурэвіч, Аляксандр Майлей, Аляксандр Дасужаў, Аляксандр Слепаў, Віктар Шылко), прыхільнікі экспрэсіянісцкіх тэндэнцый (Аляксей Жданаў, Віктар Пятроў, Артур Клінаў, Ігар Цішын) і тыя, хто звяртаюцца да сюррэалістычнай спадчыны (Георгій Скрыпнічэнка, Артур Клінаў). Наогул, гэта тыя беларускія мастакі, якія, пачынаючы з сярэдзіны 1980-х гадоў сталі свядома ці падсвядома звяртацца да прапушчанай спадчыны, да забытых і невядомых старонак беларускага мастацтва пачатку ХХ стагоддзя, да віцебскай мастацкай школы. Гэта і Леанід Хобатаў, і вышэй-пералічаныя мастакі віцебскага аб'яднання «Квадрат». Гэта і Зоя Ліцінава, якая звяртаецца да архайчных, лаганскіх пластоў беларускай культуры на аснове пластычных формаў авангарду. У пастаяннай экспазіцыі нашага музея, напрыклад, знаходзіцца яго твор. Перш за ўсё, трансавангард — гэта экспрэсіянізм, буйнафарматны і яркі каларыстычны жывапіс. І зварот да нейкай спадчыны. Італьянцы звяртаюцца да класікі — Рэнесансу. Нашыя мастакі — да пачатку ХХ стагоддзя. Немцы — да экспрэсіянізму.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыходзяць абсалютна мэтадна-равама. Вядома, усё залежыць ад выбранага для прэзентацыі твора.

— А ў нас з вамі ёсць магчымасць звярнуцца да сапраўднага мастацтва. І, па словах Кацярыны Ізафатавай, ахочыя глядаўца да прыгожага ёсць. Прычым людзі прыход

Чалавек сярод людзей

...І НЕДЗЕ СТВАРЫЦЬ ПРЫГАЖОСЦЬ

Знайдзеце справу па душы, і працаваць вам ні дня не прыйдзецца, раіў нехта з вялікіх.

Мая аднавяскоўка Алена Анатольеўна Міронава знайшла... Але ж найперш... Найперш — яна маладая і прыгожая жанчына. Як большасць з нас, працуе, трымае гаспадарку, выхоўвае з мужам дваіх дзяцей. Але ж пры гэтым заўсёды знаходзіць час на тое, каб... сталярнічаць. Сын з гонарам дэманструе маміны творы, муж Сяргей і ўвогуле правая рука: нагвабляецца на станку дошак, сабраць што з вялікіх рэчаў яго праціць не трэба...

эцца ён. — Гэта Алена у нас — галоўны канструктар. Самы любімы матэрыял у яе — дрэва. Менавіта з яго зроблены кара ледбязяў у натуральную велічыню каля мясцовага Дома культуры і бусел каля аддзялення сувязі... Там жа і паштовы голуб пры шылдзе быў. Але потым некуды знік. Можна, пошту панаёс? Зноў жа Аленіным клопатам у нас цяля казанчая палыня ля дзіцячага садка. Тут і звары розныя, і грыбы, і дзед з бабай стаяць. І калодзеж з бярвенцаў майстрыха зрубіла — з «жураўліні».

Пасля пісьма

«Каб засталася памяць...»

Пад такім загалюкам у нумары «Звязды» за 9 лютага быў змешчаны ліст Р.Ц. Ярашкевіча з Чашніцкага раёна. У ім паведамлялася аб тым, як у іх мястэчку Чарыя ў снежні 1942 года партызанскі брыгадзёр Лявонава быў разгромлены нямецкі гарнізон, як потым фашысты штодня бамбілі вёску, але так і не змогі вярнуць страчаныя пазіцыі... У памяць аб гераізме партызану ўжо пасля вайны на сельскім Доме культуры быў устапоўлены памятны знак, але ён, на вялікі жаль, знік... Між тым жыхарам вёска вельмі хацелася б вярнуць яго і такім чынам захаваць памяць...

Шчасце прывіла: сябры падарылі фотальбом Анатоля Клешчука «Беларусь. Зямля пясняроў», выпушчаны выдавецтвам «Беларусь» да 130-годдзя Янкі Купалы і Якуба Коласа. Першае знаёмства — павярхоўнае: перагортваю па дзесяць старонак. Затым — гартаю па адной, усе 366. І толькі потым ужо углядаюся ў кожны здымак, чытаючы тэксты... Першы раз, другі... Ведаю, што рабіць гэта буду зноў і зноў. Адзінае — у каментарыях больш патрэбы няма: яны — у памяці. А калі папучыцца — светлых, сонечных, сумных і нават балючых, звязаных з жыццём і творчасцю нашых класікаў! Здаецца, толькі што яны хадзілі па гэтых сцэжках, толькі што сядзелі пад гэтымі бярозамі, працавалі... Вось за гэтым сталом, магчыма, 3-пад прыра дзядзькі Якуба выліліся радкі: О, край родны, край прыгожы! Милы кут маіх дзядоў! Што мілье у свеце божым Гэтых светлых берагоў... А вось тут, у вакаліцах Акапоў, на

валуне, стаміўшыся, магчыма, сядзеў Купала. Можна, тут нарадзілася яго блячачае: Лета ты, лета прыгожа-квяцістае, Колькі ты ўносіш аздобы з сабой! Эх! Каб, здаецца, ды Шчасця да гэтага! Эх, каб, здаецца, менш гора і слёз!... А вось старонкі прысвечаныя Ляўкам, дачы пача, дзе ён адпачываў у даваенныя гады і адкуль 30 чэрвеня адправіўся ў эвакуацыю, у незваротную дарогу... Дарогі вы шасейныя, Шчаслівыя дарогі, Істукныя наспалія, На нашых разлогі... Той, хто добра ведае творчасць паэтаў, лёгка «падпіша» кожны са здымкаў. На іх — нашы кравядзі, летам і зімою, вясно і восенню... На світанку, на заходзе сонца, у яркі сонечны дзень, перад навалішчай, пасля... Скажаць, што разам з аўтарам любіўся ўсім гэтым, — значыць нічога не скажаць. Бо вось тут жылі нашы слаўныя пясняры, тут радаваліся і журліліся ад нязбытных мар, тут верылі,

люблілі, тварылі... І не марна, бо народ помніць іх, бо дзякуючы ім свет ведае пра нашу зямлю, пра Беларусь. Альбом спадара Клешчука не проста фотальбом. Гэта — праца сапраўднага мастака, памножаная на любоў. Таму вынік яе не зачыняе не можа: нават тыя, дзе каго Купала, Колас ды ўвогуле літаратура — пустыя гукі (такія людзі ёсць), мне здаецца, будучы уражаны: абудзіцца іх душа, прасвятлюецца, падарэюцца... Павіны... Я пачынала гэты ліст са слоў пра шчасце. Тады і завяршу яго словамі аднаго з коласаўскіх герояў — Лабановіча: «Ёсць важныя дзве часціны, з якіх складаецца жыццё і яго глыбокі змест, і харавато — чалавек і прырода... Бо прырода — найцікавейшая кніга, якая разгорнула перад вачамі кожнага з нас. Чытаць гэту кнігу, умець адгадаць яе мнагалучныя напісы — хіба ж гэта не шчасце?» Адучы яго дапамагае фотальбом «Беларусь. Зямля пясняроў». Перадаць бы яшчэ наступікам. Ірына РУДКОЎСКАЯ, в. Хатынічы, Ганцавіцкі раён

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

3-я очередь строительства 2-й пусковой комплекс Жилой дом № 2 (по генплану), 3 секции в осях 5-8 комплекса жилой застройки неповышенной комфортности в квартале улиц Шафарнянская – Гинтовта – Ложинская – Городецкая в г. Минск

Совместное общество с ограниченной ответственностью «БЕЛИНТЕ-РОБА» информирует физических и юридических лиц о создании объекта долевого строительства. Информация о Застройщике: Застройщик (Заказчик) – СООО «БЕЛИНТЕ-РОБА». Адрес: г. Минск, ул. Городецкая, д. 22. Контактная информация: тел. 293-32-60. Режим работы: понедельник – пятница: с 8.30 до 17.30, обед: 13.30–14.30, выходные дни: суббота, воскресенье. СООО «БЕЛИНТЕ-РОБА» с 2009 г. по 2011 г. были сданы в эксплуатацию многоквартирные жилые дома в г. Минске: по ул. Вологодской, дом № 64; по ул. Вологодской, дом № 34; по пр-ту Машерова, дом № 43; по ул. Городецкой, дом № 22 (1-я очередь строительства 1-й пусковой комплекс, 2-й пусковой комплекс, 3-й пусковой комплекс).

В соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 12 ноября 2009 г. № 541 «О реализации отдельных инвестиционных проектов в г. Минске» и инвестиционным договором от 14 июня 2011 г. № 17, зарегистрированным в Государственном реестре инвестиционных договоров с Республикой Беларусь 20 июня 2011 г., регистрационный ИД-665, застройщик осуществляет реализацию инвестиционного проекта по строительству объекта «Комплекс жилой застройки неповышенной комфортности в квартале ул. Шафарнянская – Гинтовта – Ложинская – Городецкая в г. Минске».

Информация об объекте долевого строительства: Цель строительства – выполнение инвестиционного проекта «Комплекс жилой застройки неповышенной комфортности в квартале ул. Шафарнянская – Гинтовта – Ложинской – Городецкой в г. Минске». Комплекс состоит из 2-х индивидуальных жилых зданий секционного типа различной этажности, 5-этажного здания торгово-административного центра, гаража-стоянки, зданий технического назначения.

Объект долевого строительства – 3-й пусковой комплекс 2-й очереди строительства – 4 секции в осях «5-«1» (12-14 этажей (включая цокольный этаж) жилого дома № 2 по генплану) на 142 квартиры с техническими и административными помещениями в цокольном и на первом этажах. Объект долевого строительства расположен на территории Первомайского района г. Минска, в пределах улиц Шафарнянская – Гинтовта – Ложинская – Городецкая». Начало строительства – март 2013 г. Предполагаемый срок ввода в эксплуатацию – 3-й квартал 2014 г. Площадь жилого здания – 12923,43 кв.м.

ЗАВЕРЕНО Департамент по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 15.03.2013 Сушко С.А.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ПЯТОГО ВЫПУСКА УП «Фрелизэксим»

- 1. Полное и сокращенное наименование эмитента (на белорусском и русском языках) На русском языке: полное — Частное торговое унитарное предприятие «Фрелизэксим»; сокращенное — УП «Фрелизэксим». На белорусском языке: полное — Прыватнае гандлёвае ўнітарнае прадпрыемства «Фрэлэйзэксім»; сокращенное — УП «Фрэлэйзэксім». 2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail) Юридический адрес: Республика Беларусь, 223053, Минский район, д. Валерьяново, ул. Нижняя Луговая, д. 4а, ком. 1п. Почтовый адрес: 220019, г. Минск, ул. Лобанка, д. 79 Электронный адрес: e-mail: frelize@yandex.ru 3. Основные виды деятельности эмитента Эмитент в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь и своим уставом осуществляет следующие виды деятельности (в соответствии с общегосударственным классификатором «Виды экономической деятельности»): • Производство мясных продуктов (15130) • Переработка и консервирование рыбы и рыбных продуктов (15200) • Издание звукозаписей (22140) • Копирование звукозаписей (22310) • Копирование видеозаписей (22320) • Строительство (45) • Оптовая торговля и торговля через агентов, кроме торговли автомобилями и мотоциклами (51) • Розничная торговля, кроме торговли автомобилями и мотоциклами; ремонт бытовых изделий и предметов личного пользования (52) • Предоставление услуг ресторанами (55300) • Предоставление услуг барами (55400) • Деятельность автомобильного грузового транспорта (60240) • Подготовка к продаже недвижимого имущества (70110) • Покупка и продажа собственного недвижимого имущества (70120) • Производство кино- и видеосюжетов (92110) • Деятельность прочих объектов культуры (92322) • Концертная деятельность (92312) В соответствии с Перечнем видов деятельности, на осуществление которых требуются специальные разрешения (лицензии), и уполномоченных на их выдачу государственных органов и государственных организаций, утвержденных Указом Президента Республики Беларусь от 01.09.2010 г., № 450 «О лицензировании отдельных видов деятельности» эмитент вправе осуществлять следующие виды деятельности: • Розничная торговля (включая алкогольные напитки и табачные изделия) и общественное питание • Деятельность, связанная с оборотом (за исключением розничной торговли, экспорта и импорта) алкогольной, нещелочной спирто-содержащей продукции (кроме антисептических лекарственных средств и ветеринарных средств, относящихся к нещелочной спирто-содержащей продукции), нещелочного этилового спирта и табачных изделий • Деятельность в области автомобильного, внутреннего водного, морского транспорта (включая внутриреспубликанские перевозки для собственных нужд) • Переработка консервированной рыбы и морепродуктов • Транспортно-экспедиционная деятельность • Проектирование и строительство зданий и сооружений I и II уровней ответственности и проведение инженерных изысканий для этих целей

Антикризисный управляющий ОАО «Белторгстрой» Козлов Александр Владимирович

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ОТКРЫТЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ АУКЦИОНА С Понижением начальной цены на 20%, назначенного на 02.04.2013 г. в 14.00 по адресу: каб. № 106, ул. В. Хоружей, 31, г. Минск, по продаже объектов недвижимого имущества и иных основных средств.

- ЛОТ № 1 — единый объект недвижимого имущества «Компрессорная», инв. № 350С/154527, начальная цена — 80 160 000 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 8 016 000 руб.; ЛОТ № 2 — единый объект недвижимого имущества «Наклонная галерея», инв. № 350С/154547, начальная цена — 226 176 000 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 22 617 600 руб.; ЛОТ № 3 — единый объект недвижимого имущества «Растворно-бетонный узел», инв. № 350С/154548, начальная цена — 418 464 000 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 41 846 400 руб.; Предметы продажи (Лоты №№ 4-9) расположены на земельном участке 0,4568 га по адресу: пер. Стреловой, 3, г. Гомель. ЛОТ № 4 — единый объект недвижимого имущества «Здание теплового пункта», инв. № 240С/39074, начальная цена — 101 194 560 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 10 119 460 руб.; ЛОТ № 5 — единый объект недвижимого имущества «Здание бытового помещения», инв. № 240С/39076, начальная цена — 777 470 400 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 77 747 040 руб.; ЛОТ № 6 — объект оценки «Инженерная сеть» (сеть канализации протяженностью 54,6 м), начальная цена — 4 918 867 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 491 890 руб.; ЛОТ № 7 — объект оценки «Инженерная сеть» (сеть водопровода протяженностью 126,46 м), начальная цена — 13 004 118 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 1 300 120 руб.; ЛОТ № 8 — единый объект недвижимого имущества «Здание растворно-бетонного узла», инв. № 240С/39075, начальная цена — 228 716 160 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 22 871 620 руб.; ЛОТ № 9 — единый объект недвижимого имущества «Здание гаража», инв. № 240С/39073, начальная цена — 180 175 680 руб., шаг аукциона — 5%, задаток — 18 017 570 руб.; Предметы продажи (Лоты №№ 4-9) расположены на земельном участке 0,5112 га по адресу: ул. Марата, 101а, г. Орша Витебской области.

Принем заявок и представление дополнительных сведений по предметам торгов осуществляется по адресу: ул. В. Хоружей, 31, ОАО «Белторгстрой», г. Минск, по 01.04.2013 г. 9.00 до 17.00, конт. тел.: (017) 2374569, (017) 3354634, (017) 3354025. Оплата задатка производится с даты настоящей публикации на р/с 3012740638014 в отд. № 538 ОАО «Белинвестбанк», код 739, г. Минск, ул. Коллективная, 11, УНП 100633428, ОКТО 01567708. Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену приобретения имущества по сравнению с предложениями других участников. Заключение договора купли-продажи осуществляется в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов. Победитель торгов в течение 10 календарных дней со дня заключения договора купли-продажи оплачивает стоимость имущества за минусом внесенного задатка. Участникам, не признанным победителем, задаток возвращается в безналичной форме в течение 5 банковских дней с момента утверждения протокола об итогах торгов. Способ уведомления участников об итогах торгов: в день торгов, публично. В случае замедки одного участника на аукцион ему будет предоставлено право приобрести выставленный лот по начальной цене, повышенной на 5 (пять) процентов от начальной цены. Аналогичное извещение будет опубликовано на сайте Госкомимущества: info@gkl.gov.by

МГКУ дорожно-мостовое предприятие ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ КОНКУРС на закупку дизельного топлива

автомобильного топлива (бензин Аи-92) в объеме 855 000 л; в объеме 144 000 л за счет собственных средств. Конечный срок подачи ценовых предложений 10.00 12.04.2013 г. По условиям процедуры закупки и с предложениями обращаться по адресу: 212030, г. Могилев, ул. Габровская, 9; т./ф. 8 0222 48 03 38, адрес электронной почты MGKUDMP@tut.by

МГКУ дорожно-мостовое предприятие ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ КОНКУРС на закупку песка строительного

в объеме 40 000 т за счет собственных средств. Конечный срок подачи ценовых предложений 11.00 12.04.2013 г. По условиям процедуры закупки и с предложениями обращаться по адресу: 212030, г. Могилев, ул. Габровская, 9; т./ф. 8 0222 48 03 38, адрес электронной почты MGKUDMP@tut.by

28 марта 2013 года в 13.00 в административно-производственном здании ОАО «БЕЛЭНЕРГАВТОМАТИКА» по адресу: г. Минск, ул. Омелянко, 20 СОСТОИТСЯ ОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ.

Уважаемые акционеры ОАО «Дом торговли «Свислочь»

16 апреля 2013 года состоится общее собрание акционеров ОАО «Дом торговли «Свислочь», расположенного по адресу: г. Минск, ул. Стожаревская, 8. Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Стожаревская, 8, кабинет директора.

- ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ: 1. Отчет наблюдательного совета о проделанной работе в 2012 году. 2. Отчет дирекции об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2012 году и основных направлениях развития Общества на 2013 год. 3. Отчет ревизионной комиссии о результатах проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год. 4. Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса, счетов прибыли и убытков Общества. 5. О распределении чистой прибыли (покрытия убытков) и выплата дивидендов за 2012 год. 6. Утверждение направлений использования чистой прибыли на 2013 год и 1-ый квартал 2014 года. 7. Об избрании членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества. 8. Утверждение размера вознаграждений членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Стожаревская, 8 (приемная) с 16.03.2013 по 15.04.2013 (время работы с 9.00 до 18.00) либо 16 апреля 2013 года по месту проведения собрания. Регистрация участников собрания 16 апреля 2013 года с 9.00 до 11.45 по месту проведения собрания. Начало работы собрания — 16 апреля 2013 года, 12.00. Для регистрации при себе иметь следующие документы: Акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

Уважаемые акционеры ОАО «Рапс»

22 марта 2013 года СОСТОИТСЯ ОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Рапс», расположенного по адресу: Минская обл., Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, д. 20, административное здание ОАО «Рапс», первый этаж, актовый зал. Собрание пройдет по адресу: Минская обл., Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, д. 20, административное здание ОАО «Рапс», первый этаж, актовый зал.

Повестка дня собрания:

- 1. Отчет о работе наблюдательного совета в 2012 году. 2. О финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2012 году и основных направлениях деятельности Общества на 2013 год. 3. О результатах аудиторской проверки и проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2012 год. 4. Утверждение годового отчета и баланса Общества. 5. О распределении прибыли, остающейся в распоряжении предприятия (покрытия убытков) и выплата дивидендов за 2012 год. Утверждение направлений использования прибыли, остающейся в распоряжении предприятия на 2013 год и 1-й квартал 2014 года. 6. Об избрании членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества. 7. Утверждение размера вознаграждения членам наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества. 8. Об утверждении решения о выпуске дополнительных акций ОАО «Рапс». 9. Об увеличении размера уставного фонда Общества. 10. Об изменении категории привилегированных акций. 11. Об утверждении новой редакции Устава ОАО «Рапс». 12. О продаже нежилого помещения. 13. О продаже жилых домов (квартир), построенных (реконструированных, приобретенных) с привлечением льготных кредитов, полученных в открытом акционерном обществе «Белгруппромбанк». 14. О даче согласия на увеличение доли Минского района в уставном фонде ОАО «Рапс».

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: Минская обл., Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, д. 20, ОАО «Рапс» (бухгалтерия) с 12 по 21 марта 2013 года (время работы с 14.00 до 16.00) либо 22 марта 2013 г. по месту проведения собрания. Регистрация участников собрания с 10.00 до 11.00 по месту проведения собрания. Начало работы собрания — 22 марта 2013 г. в 11.00. Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 28 февраля 2013 года. Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность, заверенную в установленном порядке.

Справки по тел. 8 017 506 92 11, 8 017 506 93 41.

работ, технического и авторского надзора, затрат на обеспечение электроэнергией и отоплением объекта, приобретения строительных материалов, изделий, конструкций, инвентаря и оборудования, затрат по услугам машин и механизмов, текущей деятельности Эмитента. Средства, полученные от продажи (размещения) облигаций, будут направляться на указанные выше цели. 11. Информация об обеспечении Исполнение обязательств по Облигациям обеспечивается договором добровольного страхования ответственности за неисполнение (ненадлежащее исполнение) обязательств Эмитента облигаций на условиях страховщика №60/К от «06» марта 2013 года, заключаемым с Частным унитарным страховым предприятием «Варта имнурано», УНП 806000324, Республика Беларусь, 220035, г. Минск, ул. Грибобедова, д. 4, офис 49 (Ведущий страховщик), Белорусским республиканским унитарным предприятием экспортно-импортного страхования «Белэксимгарант», УНП 101421509, Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. Мельникайте, 2 (Страховщик 1) и Белорусским республиканским унитарным страховым предприятием «Белгосстрах», УНП 100122726, Республика Беларусь, 220036, г. Минск, ул. К. Либкнехта, 70 (Страховщик 2). Срок действия договора страхования 835 дней с 18.03.2013 по 30.06.2015 г. 12. Period проведения открытой продажи облигаций Дата начала открытой продажи облигаций — 18 марта 2013. Дата окончания открытой продажи облигаций определяется как дата продажи (размещения) последней облигации Эмитента и ее списания со счета «депо» Эмитента, но не позднее 29 марта 2015 года. 13. Срок обращения облигаций Срок обращения облигации — 743 календарных дня (с 18 марта 2013 по 31 марта 2015). 14. Облигации размещаются путем открытой продажи. Облигации имеют право приобретать в процессе размещения (открытой продажи) физические и (или) юридические лица, заключившие с Эмитентом Соглашение в простой письменной форме, предусматривающее обязательства Эмитента по строительству жилых помещений владельцами жилищных облигаций. Цена, по которой будет осуществляться размещение, определяется из соотношения спроса и предложения на рынке и может превышать номинальную стоимость облигаций. Оплата облигаций осуществляется на условиях и в сроки, указанные в договоре купли-продажи облигаций. Размещение облигаций осуществляет Частное предприятие «Даймонд-инвест» (профессиональный участник рынка ценных бумаг, специальное разрешение (лицензия) № 02200/5200-12-1104 на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам от 08 апреля 2010 г. — срок действия до 08.04.2015 г.) путем открытой продажи облигаций ежедневно (кроме субботы и воскресенья) с 10.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Лобанка, 79, 3-й этаж. 15. Дата начала погашения облигаций — 31 марта 2015 года. 16. Дата и номер государственной регистрации облигаций Облигации зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 15 марта 2013 г. Регистрационный номер 6-236-02-1820. 17. Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии облигаций Ознакомиться с подробной информацией и Проспектом эмиссии жилищных облигаций можно по адресу: 220019, г. Минск, ул. Лобанка, д. 79, а также в местах проведения открытой продажи облигаций, в рабочие дни с 9.00 до 15.00, либо на интернет-сайте эмитента — www.frozenfish.by. Директор Шокован Чермен Анатольевич Главный бухгалтер Величко Ирина Евгеньевна

■ Выстава

АКТЫЎНЫ АДПАЧЫНАК ЛЮБІЦЬ ПАДРЫХТАВАННЫХ

Сёлетняя міжнародная спецыялізаваная выстава-кірмаш «Паляванне і рыбалоўства. Вясна-2013» сабрала рэкордную колькасць экспанентаў. І сапраўды, паглядзець на выставе ёсць што, асабліва аматарам рыбалкі. У гэтым годзе каля шасцідзясяці працэнтаў прадстаўнікоў працуюць у сферы аматарскага рыбалоўства, каля дваццаці — у турызме і ў вобласці, звязанай з экіпіроўкай і рыштункам для рыбалоўаў і паляўнічых, астатнюю частку складаюць тыя, хто займаецца паляваннем. Рыбалоўчы на выставе змогуць ацаніць навінкі, набыць вуды са зніжкамі.

Рыбалоўчы змогуць ацаніць навінкі, набыць вуды са зніжкамі.

Прыгожыя і цёплыя шапкі, камізэлькі і курткі, аздабленыя натуральным футрам, адразу прыцягнулі ўвагу нешматлікіх наведвальніц слабага полу.

Для аматараў палявання арганізавана выстава трафейаў, здабытых на тэрыторыі 79 паліўнічых гаспадарак сістэмы Мініагасса. Тут заўзятая паліўнічыха моццю не толькі ўбачыць дасягненні сваіх калег, але і прынесці ў якасці экспаната асабісты трафей. Вялікая папулярнасцю карысталася менавіта гэта экспазіцыя — наведнікі актыўна фатаграфавалі чучалы аленяў, ласёў і зубра, вялікую колькасць рагоў.

Яшчэ адна «жаночая» радасць сярод сапраўднай мужчынскай выставы — адзенне з пушніны. Прыгожыя і цёплыя шапкі, камізэлькі і курткі, аздабленыя натуральным мехам, адразу прыцягнулі ўвагу нешматлікіх наведвальніц слабага полу.

Вялікі выбар адзення і абутку для рыбалкі і палявання, катары і лодкі любых памераў і на любы густ і кішэню... Міжнародная спецыялізаваная выстава-кірмаш «Паляванне і рыбалоўства. Вясна-2013» будзе працаваць у Мінску да 17 сакавіка па адрасе: Я. Купалы, 27.

Марына БЕГУНКОВА, фота аўтара.

Вялікая папулярнасцю карысталася выстава трафейаў — наведнікі актыўна фатаграфавалі чучалы аленяў, ласёў і зубра, вялікую колькасць рагоў.

■ Здарэнне

ДЗВЕРЫ НА ВІНАС

Жыхарка Гомеля заўважыла, што ў бытавым памяшканні пад'езда, дзе яна жыве, стаяць металічныя дзверы. Палічышы іх безгаспадарнымі, грамадзянка вырашыла, што спатрэбіцца яны менавіта ёй.

Яна выбрала момант, калі нікога не было, дамовілася з сябрам, і разам яны вынеслі металічныя дзверы. Але ж, каб здаць здабычу на металалом, грамадзяне папярэдне знявечылі вонкавы выгляд. Потым данеслі каштоўны груз да пункта прыёму і атрымалі 60 тысяч беларускіх рублёў. Аматыры спіртнога праведзеную «аперацыю» тут жа вырашылі «абмыць».

Праз суткі ў Чыгуначны аддзел унутраных спраў Гомеля звярнуўся мужчына з заявай пра крадзеж металічных дзвярэй. Высветлілася, што пацярпелы куліў за 8000 тысяч дзверы, якія былі ва ўжыванні, і праз некалькі дзён збіраўся іх устанавіць сабе. Толькі часова «прыхаван» іх у «смяцераводзе» на леснічнай клетцы. Гэтым і скарысталася «кемліва» суседка. Праз надойгі час у адным з пунктаў прыёму металалому ліцыйцы была знойдзена прапажа і вернута законнаму ўладальніку, аднак вонкавы выгляд быў сапсаваны. У дачыненні да грамадзянін заведзена крмінальная справа па факце крадзяжу.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Сардэчна віншуюем любімую Унучку **Вольгу Вячаславаўну МАРКЕВІЧ** з г. Навагрудка з днём нараджэння. Жадаем шчасця, здароўя на доўгія гады.

На многія леты — здароўя, дабра! Хай кожны дзень будзе ў святла! Хай дом за вярсту абыходзіць бяда. А радасці будзе багата!

З любоўю бабуля **Кцяця і дзед Ваня.**

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

- АВЕН.** Тыдзень будзе звязаны з неабходнасцю перасоўвання на значны адлегласці. Ваша кола зносіць значна пашырыцца. Вялікае значэнне можа набыць вучоба і атрыманне новых навыкаў. Каб не стаць ахвярай падману будзьце ўважлівы і імкніцеся пазбегчы важных раённаў, якія нельга будзе перагледзець.
- ЦЯЛЕЦЬ.** Сітуацыя, якая складзецца на гэтым тыдні, паспрыяе знікненню непаразумеў і ўмацаванню вашага аўтарытату. Прапановы, якія пастанупілі ў аўторак, прымеце і выкарыстоўвайце з найбольшай для сябе выгадай. Серада — спрыяльны дзень для ажыццяўлення задуманага, прыцягвайце да працы толькі надзейныя і правяраныя людзей. Нейкая ваша тайна можа стаць здымкам галаснасці, што прывядзе да напружанасці ў адносінах з калегамі. Зрэшты, гэту цяжкасць вы зможаце ўрэгуляваць яшчэ да канца тыдня.
- БЛІЗНЯТЫ.** Настае досыць актыўны тыдзень, напоўнены падзеямі. У першыя дні магчымыя паездкі, кантакты з партнёрамі і абмеркаванне новых праектаў. Буранага сутыкнення вашых інтарэсаў з інтарэсамі навакольных можна чакаць у аўторак і сераду, аднак да пятніцы мір будзе адноўлены. У выхадную вашу душу сагрэе клопат каханана чалавека, а таксама сустрэчы з сябрамі, якія станюць аздабляюцца на настроі.
- РАК.** Можакі выправіцца ў дзелавыя паездкі, але будзьце асабліва ўважлівыя да стану ўласнага здароўя, шапці заступіцца даволі вялікі. Паспрабуйце скончыць назапашаныя справы на пачатку тыдня, падумайце, што можна зрабіць загады. У другой палове аўторка не пажаданы візіты ў адміністрацыйны ўстанова, а калі вы будзьце знаходзіцца ўдалечыні ад дома, варта быць асабліва абачлівымі.
- ЛЕУ.** Могуць аздачыць і засмуціць праблемы ў прафесійнай сферы. Давядзецца прымець рашучыя захады, у тым ліку і тыя, якія вам не вельмі па душы. Выбар, які вас чакае, можа змяніць ваш далейшы лёс. Па працы можа спатрэбіцца парада калег ці блізкіх сяброў. У вас будзе мноства творчых ідэй і задум. Крыўдлівае пашкодыць вам, таму пачуйце апанентаў і не праслуцае важнай інфармацыі.
- ДЗЕВА.** Неабходна навучыцца жыць у згодзе з самім сабой і навакольнымі. Непажадана ў пярвяднага гневу размазваць па сценцы блізкіх людзей — яны вам яшчэ спатрэбіцца. Вашы энергія і напор паўплываюць на блізкіх. Імкненне вылучыцца і дасягнуць жаданага прывядуць да запаветнай і мэты. Паплапаціцеся пра тое, каб прапановы пра пераход

- на новую працу падкрэслілі вашу сацыяльную значнасць сярод калегаў. Сярэдзіна тыдня добрая для рашучых дзеянняў у працы.
- ШАЛІ.** Тыдзень спрыяльны для рэалізацыі смелых пачынаў, пры гэтым даведзецца імгненна рэагаваць на сітуацыю, якая хутка змяняецца. Будзьце больш мабільнымі. Вельмі важна ўвесць час быць на сувязі, ні ў якім разе не забывайце запісаць інфармацыю і не губляць гэтыя запісы. Сябры ахвотна дапамогуць, можаце разлічваць на іх параду, час і нават на іх фінансы.
- СКАРПІЕН.** У свеце не знойдзецца больш мэтанакіраваных людзей, чым Скарпіён. Вы зможаце справіцца практычна з любой справай, калі атрымаеце хоць бы мінімальнае ўяўленне пра тое, як гэта робіцца. Пра вырашэнне назапашаных праблем казаць не даводзіцца. Будзьце схільныя да прыступу гневу і раздражняльнасці. З сабой змагацца цяжка, але памятайце, што павышаная агрэсіўнасць можа перашкодыць ажыццяўленню вамі ж вызначаных панаў.
- СТРАЛЕЦ.** Дасягненні на працы абыдуча для вас «малой крыўдзі», таму трэба асцэсваць свой поспех і зразумець, як яшчэ раз паўтарыць яго, каб адпрацаваць методдыку. Паспрабуйце не паскарарць рашэнне пытанню, звязаных з працай, не дапускайце мітусліваці. Любы канфлікт можа быць пераадолены, калі падыходзіць да пошукаў рашэння творча.
- КАЗЯРОГ.** Тыдзень надзейчы ўдалы для ўваблення ідэй і рэалізацыі панаў. Спатрэбіцца цяргленне для выпраўлення дробных недакладнасцяў, без гэтага будзе немагчыма ісці далей. Справіцца з гэтай задачай будзе вельмі няпроста, бо душа будзе рвацца наперад, адчайна не жадаючы чакаць, пакуль рукі дорабчы ўсяляк дробзі. Неабходна даказаць навакольным сваю незаменнасць, але не варта дэманстраваць ганарыстасць.
- ВАДАЛЕЙ.** Тыдзень складаны і непрадказальны, таму даведзецца набрацца мудрасці і цярглення, каб пераадолець складанасці, якія ўзнікаюць на вашым шляху. Прыўшючы час выканання даўніх абяцанняў, паспрабуйце зрабіць гэта, каб нездарок не пакрыўдзіць блізкіх.
- РЫБЫ.** Тыдзень прынясе ўсплск актыўнасці ў прафесійнай сферы і ў творчых пачынаваннях. Усе будзе атрымлівацца на «выдатна», але будзьце пільныя, капрызны поспех можа адварнуцца ў любы момант. Паспехі на працы стануць прыкметныя бліжэй да выхадных. Наглядзачы на магчымыя цяжкасці аўторка і серады, не выпускайце ініцыятыву.

■ Postсвятотчае

Хацелася б верыць!..

— Прывітанне ад **Клары Цэткін!**
— Узаемнае — ад **Розы Люксембург!**
Ужо шмат гадоў менавіта так мы вітаемся з сяброўкай 8 сакавіка. А потым, як сапраўдныя жанчыны, дзелімся паміж сабой: як жа нас вішавалі тыя мужчыны, якія проста абавязаны ў гэты дзень сказаць нешта прыемнае. Дзівоснае... Традыцыйнае?

Эра SMS-паведамленняў сыходзіць у мінулае, канстатуюць паміж сабой. І становіцца менш, бо з'явіліся і альтэрнатыўныя, хаця таксама віртуальныя варыянты. І тым не менш пакуль што атрымалі дзясяткі па два SMS-вішаванні. Накшталт: «Са святам! Каханні, шчасця, радасці!». Адрасу ўяўляеш, што іх аўтар, каб доўга з намі, шматлікімі, не марудзіцца, набраў тэкст, а яшчэ верагодней, выбраў шаблон у тэлефоне і зрабіў масавую рассылку — каб нікому не было крыўдна і ніхто сабе ў галаву нічога залішняга не ўзяў. Быццам і ветлівы, быццам і адзначыўся — але ж і часу не патраціў.

Другі папулярны варыянт: радкі, у якіх ёсць рыфма наконт «свядуць марозы — з'явіцца мімозы». У інтэрэнце такіх «вішавалак» аж заанадта. Сама аднойчы шукала — разгубілася ад выбару. Ну вось, знаходзіш штосьці больш-менш прымальнае-універсальнае. Набраеш і зноў жа ўсім, каму хочацца пра сябе нагадаць, адпраўляеш «верам». Яшчэ можна дачакацца, пакуль прыйдзе табе на тэлефон нейкае прыгожае паведамленне, скапіраваць і распаўсюдзіць імгненна ва ўсе бакі. Часам сустракаюцца больш-менш пазытывныя ці гумарыстычныя творы, зольныя выклікаць хаця б усмешку. Але ж эфект знікае адразу ж, калі табе прыходзіць наступнае паведамленне... з тым жа тэкстам. А калі атрымліваеш яго яшчэ раз за дзень, становіцца зусім сумна... Пры ўсёй разнастайнасці выбару, аказваецца, ніхто яго зрабіць не здольны.

Адзін мой знаёмы скарыстаўся іншым, але ж таксама распаўсюджаным спосабам, каб павішавачы ўсім знаёмых дам. Ён не замарочваўся і не рабіў выгляд, што вішча асабіста мяне — за што яму асобы дзякуй. У сацыяльную сетку кінуў калоду пасылка на інтэрнет-песенкі. Самадзейныя троххвілінныя кліпы, у якіх кветкі бяскожна квітаюць, магчыма, каго і здольны ўразіць, але не мяне, сапсаваную работай на ТБ і веданнем законаў відамантажу.

Можа, менавіта таму заўсёды адзначаю для сябе вішаванні «hand-made» (зробленае рукамі). Гэта калі адрасант не лянуецца зрабіць нешта, хаця б і віртуальнае, асабіста для цябе (ці так толькі здаецца?). Сёлета спадабалася такая SMSка: «Жадаю Вам моцнага здароўя і сонечнага адчування свету, міласэрнага да тых, хто нам драгі!». Былі і іншыя словы, якія хочацца верыць. Бо шчырасць — заўсёды рэдкая птушка. Можа, таму яна такая жаданая?..

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ЧАСТУЙЦЕСЯ!

Бліны з прыпёкам

Бліны з прыпёкам — гэта бліны, у якія запяклі, а дакладней — «прыпаклі» якую-небудзь начынку.

Пяць бліны з прыпёкам больш складаюцца, чым звычайныя. Самы складаны момант — гэта пераварочванне бліна. Блін з прыпёкам па часе выпякаецца даўжэй, чым звычайны. Калі ён не паспеў прапачыцца, то разваліцца. Пяцую бліны з прыпёкам некалькімі спосабамі.

1-ы спосаб. Спачатку на патэльню наліваюць цеста (менш, чым звычайна, інакш блін атрымаецца залішняе тоўстым). Калі блін троху падляжыцца, зверху на яго выкладваюць «прыпек», заліваюць новай порцыяй цеста і праз некаторы час пераварочваюць.

2-і спосаб. На патэльню выкладваюць прыпек, заліваюць цестам і выпякаюць, як звычайныя бліны. Правільна прыгатаваныя бліны з прыпёкам, пластычныя, іх можна закручваць у трубочку або складаць трохвугольнікам.

Варыянты прыпёку:
Прыпек з салёнай рыбы. Салёную рыбу (гарбушу, сёмгу, кету, сельдзюцу), вараныя яйкі і рэпчатую цыбулю дробна нарэзаць і змяшчаць.

Прыпек з яек. Звараныя ўкрутую яйкі пасекчы, змяшчаць з дробна нарэзанай і абсмажанай на алеі цыбуляй, пасаліць. Замест рэпчатой можна выкарыстоўваць зялёную цыбулю.

Прыпек з каўбасы або вядліны. Вядліну або каўбасу, рэпчатую цыбулю дробна нарэзаць і змяшчаць.

Прыпек з рыбы. Філе любой рыбы прыпусціць у невялікай колькасці падсоленай вады, адкінуць на друшляк, дробна нарэзаць, дадаць абсмажаную цыбулю, соль, перац, усё змяшчаць.

Прыпек з цыбулі і салодкага перцу. Гародніну дробна нарэзаць і абсмажыць на алеі.

Прыпек з грыбоў. Грыбы адварыць, нарэзаць невялікімі кавалачкамі, змяшчаць з дробна нарэзанай рэпчатой цыбуляй і абсмажыць на алеі.

Прыпек з гародніны. Рэпчатую цыбулю і вараную моркву дробна нарэзаць і абсмажыць на алеі.

Прыпек з яблыкаў. Яблыкі аблупіць, выдаліць асродак і нарэзаць тонкімі скрыпкімамі. Чым яны танчэй — тым лепш.

-2918-

УМЕЛЫЯ РУЧКІ

Вадкае мыла

Зрабіўшы мыла сваімі рукамі, вы будзьце ўпэўнены ў яго экалагічнасці.

Спатрэбіцца: кавалек мыла або мыльныя адходы, шклянкі кіпеню, лыжка мёду, лыжка гліцэрыны, некалькі кропель эфірнага алею на ваш выбар, траціна шклянкі халоднай вады.

Надзярце мыла на тарцы ў міску і наліце туды кіпеню. Узбіце усё гэта ручным блендарам. Дадайце мёд, гліцэрын, эфірны алей і ўзбіце яшчэ раз. Пакіньце астываць на 15 хвілін, а потым дадайце халоднай вады і зноў узбіце. Выліце сумесь у бутэльку з дэзатарам — і мыла гатова для выкарыстання.

КУЛІНАРНЫЯ ХІТРЫКІ

Каляровы цукар

Цукар, які парадзе вас і здзівіць гасцей! Прыемна пакаліць і кубак гарбаты каларовы кавалачак цукру з дабаўленнем соку малады, апельсіна ці парэчкі.

Спатрэбіцца: цукар — 200 г, вада — 1 ст. л. (або 1 ст. л. натуральнага соку), харчовы фарбавальнік або натуральны сок (маліны, вішні, ажны, апельсіна, журавіні і г.д.), формы для лёду (пажадана сілканавыя).

Цукар добра змяшайце з вадою (сокам), падліцець на некалькі частак, па кроплях дадавайце харчовы фарбавальнік (натуральны сок) і змешвайце, пакуль колер не стане аднастайным. Майце на ўвазе, калі цукар высахне — колеры стануць больш яркімі. Акрамя натуральнага соку, можна дадаць цэдру лімона або апельсіна — але гэта ўжо на аматара.

Запоўніце каларовым цукарам формы для лёду. Пры запусненні старэйшыя спрэсаваныя яго як мага мацней. Лепш не насыпаць поўную форму, бо будзе складана спрэсавач. Добры вынік будзе, калі вы запоўніце формачкі напалову. Пакіньце высыхаць на ноч. Раніцай пераканайцеся, што цукар высах, дастаць яго з формы і перакладзіць у прыгожы шклянны слоік.

-2919-

СЁННЯ

Месца

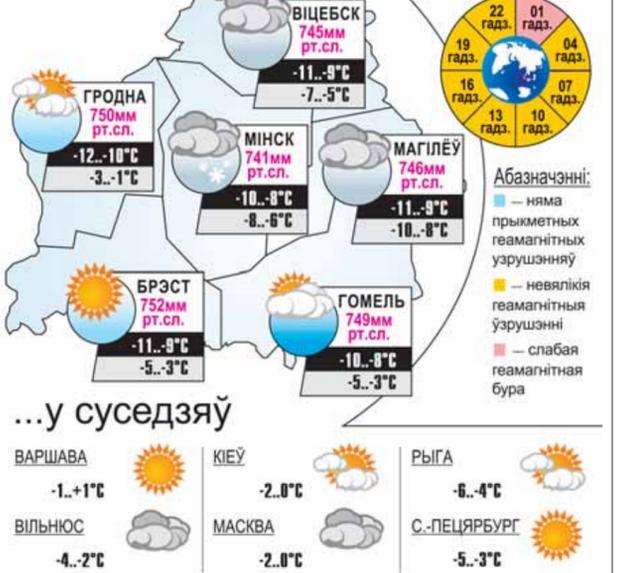
Першая квадра 19 сакавіка. Месца ў сусур'і Блізнят.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	7.22	19.16	11.54
Віцебск	7.12	19.05	11.53
Магілёў	7.12	19.06	11.54
Гомель	7.08	19.02	11.54
Гродна	7.37	19.31	11.54
Брэст	7.37	19.32	11.55

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Кватэра вось маленькая, але як пачынаеш прыбірацца — блін, пентхаус.

Дзяўчына — хлопцу:
— Мы сустракаемся ўжо месяц, а я не ведаю, колькі ты зарабляеш. А без гэтага я не магу вызначыцца са сваімі пачуццямі да цябе.

Дзеці — кветкі жыцця.
Праслухаўшы на ноч казку «Воўк і сям'ера казляняты», малы Вова задаў доволі лагічнае пытанне: «А дзе ўсё гэты гатэлі былі тата-казёл?».

Твая жонка, сынок, твайма маці спадабалася!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.**

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЮШКІ, Л. ЦИМОШКІ.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл.факс); адрэдакцыі: пісьмоў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 61, юрыдычная — 287 19 68, скаржарыня — 292 05 82, адрасныя запыскі дадаткаў: «Чырвоны змен» — 292 44 12; «Мясцовае самарванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтары: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: rek@zviazda.minsk.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца судзіцтвам з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэсаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдакцыяна ў Рэспубліканскім унітарным прапрыетарстве «Вывацтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009, 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 25.058. Індэкс 63850. Зак. № 1217.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 15 сакавіка 2013 года.